ONTWERP VAN DECREET OVER DE OPHEFFING VAN DE CENTRA VOOR DEELTIJDS ONDERWIJS EN PROGRAMMATIE EN RATIONALISATIE IN HET BASISONDERWIJS EN HET SECUNDAIR ONDERWIJS

Samenvatting

Het decreet bevat een rationalisatie van het ingericht studieaanbod. Dit gebeurt door de introductie van een bijkomende rationalisatienorm in het gewoon secundair onderwijs. Een rationeler ingericht studieaanbod moet ertoe leiden dat scholen de middelen effectiever inzetten. Het is hierbij belangrijk dat scholen hun middelen maximaal inzetten op de klasvloer.

Het decreet bevat tevens een aantal noodzakelijke vereenvoudigingen, verduidelijkingen en wijzigingen voor programmatie en rationalisatie zowel voor het basisonderwijs als het secundair onderwijs.

Verder worden met voorliggend decreet de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs (CDO's) als aparte onderwijsinstelling opgeheven, en overgeheveld in de structuur van secundaire scholen.

Het voorliggend decreet bevat tot slot ook een aanpassing aan de voorwaarden voor het extra werkingsbudget in het kader van de capaciteitsproblematiek in het gewoon secundair onderwijs.

MEMORIE VAN TOELICHTING

I. ALGEMENE TOELICHTING

A. Situering

In het Vlaamse Regeerakkoord 2024-2029 staan een aantal engagementen om te komen tot een meer rationeel studieaanbod in het secundair onderwijs en wordt de ambitie uitgesproken om het omkaderingssysteem te vereenvoudigen. Tegelijk koppelt de Vlaamse Begroting 2024-2029 aan de rationalisatie van het secundair onderwijs een tempering van de groei van 50 miljoen euro in 2026 en 153 miljoen euro in 2027.

Rond de inplanting van het studieaanbod stelt het regeerakkoord het volgende:

De huidige invulling van de onderwijsvrijheid betekent te vaak dat studierichtingen in een regio meermaals worden ingericht voor telkens een te kleine groep leerlingen. We geven gefaseerd een nieuwe invulling en rationaliseren door de keuzevrijheid per onderwijszone te waarborgen tot op het hogere niveau van de onderwijsvorm, de finaliteit en het studiedomein en niet langer tot op het niveau van de studierichting. Bij het beoordelen van de vrije keuze wordt het onderscheid gemaakt tussen de scholen van het officieel onderwijs enerzijds en het vrij onderwijs anderzijds.

Dit decreet voert hiertoe een rationalisatienorm in op het niveau van het structuuronderdeel (of de combinatie van structuuronderdelen) in het secundair onderwijs. Tegelijk voorziet het decreet in een aantal mechanismen om een minimaal onderwijsaanbod, afzonderlijk voor het vrij confessioneel onderwijs per erkende levensbeschouwing, het vrij niet-confessioneel onderwijs en voor het officieel onderwijs, te garanderen. Normen inzake programmatie en rationalisatie bestaan al langer en zijn aanvaard als een legitiem instrument om de

onderwijsvrijheid en de beheersbaarheid van de kost voor de overheid in balans te houden. Die normen zijn erkennings- en subsidiëringsvoorwaarden en raken niet rechtstreeks aan de onderwijsvrijheid.
Dit decreet voorziet niet enkel een meer rationele inplanting van structuuronderdelen, maar voorziet ook een rationalisatie van de bestaande onderwijsstructuren. De inkanteling van het stelsel van leren en werken in duaal leren werd in het schooljaar 2025-2026 afgerond. De inkanteling had evenwel louter betrekking op het aanbod; de CDO's en Syntra vzw bleven bestaan als instellingen, maar hun aanbod werd aangepast naar het aanbod van duaal leren. Dit decreet voorziet ook een inkanteling van de CDO's in de scholen voor voltijds secundair onderwijs. CDO's zullen dus niet meer als aparte instellingen blijven bestaan.

Ten slotte bevat dit decreet ook nog enkele kleinere maatregelen. Zo zijn er een aantal vereenvoudigingen en verduidelijkingen voor rationalisatie en programmatie opgenomen, zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs. Ten slotte is er ook een wijziging voorzien in de regeling voor het extra werkingsbudget in het kader van de capaciteitsproblematiek in het gewoon secundair onderwijs. De aanpassing gebeurt met oog op het tegengaan van oneigenlijke toekenning van dit werkingsbudget.

B. Inhoud

Probleemstelling en omgevingsanalyse

De Vlaamse overheid investeert veel middelen in onderwijs. Vanuit het globale Vlaamse budget in 2025 van 66,5 miljard euro, gaat 19,8 miljard naar het beleidsdomein Onderwijs en Vorming. Het beleidsdomein Onderwijs en Vorming is daardoor budgettair het zwaarste beleidsdomein binnen de Vlaamse overheid (https://www.vlaanderen.be/departement-financien-en-begroting/begroting/in-cijfers).

Terecht investeren we massaal in de ontwikkeling van kinderen, jongeren en volwassenen, zodat iedereen maximale kansen krijgt om dromen na te jagen en volwaardig te participeren aan onze samenleving.

Internationaal vergeleken investeert de Vlaamse Gemeenschap traditioneel erg veel publieke middelen in onderwijs. In 2022 investeerde de Vlaamse Gemeenschap 5,9% van het BBP in onderwijs. Dit is veel meer dan het OESO-gemiddelde van 4,7%, het EU25-gemiddelde van 4,2% of dan wat onze buurlanden investeren in onderwijs (Education at a Glance 2025).

Van alle onderwijsniveaus die de Vlaamse overheid financiert (basisonderwijs, secundair onderwijs, deeltijds kunstonderwijs, volwassenenonderwijs en hoger onderwijs), neemt het secundair onderwijs de grootste hap uit de onderwijsbegroting. 37% van de onderwijsbegroting gaat naar secundair onderwijs. Ter vergelijking, het basisonderwijs beslaat 34% van de begroting, het hoger onderwijs 16%, het volwassenenonderwijs 4% en het deeltijds kunstonderwijs 2%.

Ook wanneer we kijken naar de kostprijs per leerling zien we dat het secundair onderwijs het duurste onderwijsniveau is. Zo was in 2024 de kost per leerling in het gewoon secundair onderwijs 11.309 euro, terwijl dit in het gewoon basisonderwijs 7.281 euro was (Statistisch jaarboek 2023-2024).

Uiteraard zijn er goede redenen waarom onderwijs organiseren in het secundair onderwijs duurder is dan in het basisonderwijs. Klassen zijn kleiner, materialen zijn duurder, lonen van leerkrachten zijn hoger, er is een veelheid aan curricula en studierichtingen, enzovoorts. Toch zijn de hogere totale kost van het secundair

onderwijs (i.v.m. het basisonderwijs) en de sterk afwijkende kost per leerling ook knipperlichten om de onderliggende oorzaken en financieringsmechanismen nauwkeurig te (her)bekijken.

Er zijn verschillende indicatoren die een zicht geven op de personeelsinvestering in onderwijs. Eén daarvan is de leerling-leerkracht ratio, ofwel het aantal leerlingen per bezoldigd onderwijzend personeelslid (https://www.vlaanderen.be/statistiek-vlaanderen/onderwijs-en-vorming/leerling-leerkrachtratio). In het kleuter- en lager onderwijs scoort Vlaanderen op dit vlak gemiddeld in vergelijking met andere EU-landen met respectievelijk een leerling-leerkracht ratio van 13 (kleuteronderwijs) en 12 (lager onderwijs). In het secundair onderwijs, echter, scoort Vlaanderen beduidend lager dan het EU-gemiddelde. In de eerste graad van het secundair onderwijs (ISC2) financiert de Vlaamse Gemeenschap een bezoldigd onderwijzend personeelslid per 9 leerlingen, terwijl het Europees gemiddelde een bezoldigd onderwijzend personeelslid per 12 leerlingen is. In de tweede en derde graad van het secundair onderwijs (ISC3) is de leerling-leerkrachtratio in Vlaanderen 9 en het Europees gemiddelde 11. Ook in vergelijking met de buurlanden heeft Vlaanderen een lage leerling-leerkracht ratio. Dit wijst er op dat het Vlaamse secundair onderwijs een hoge personeelsinvestering kent.

Wanneer we het onderwijsaanbod in het secundair onderwijs bekijken, valt op dat er veel verschillende studierichtingen zijn. Er zijn niet alleen veel verschillende studierichtingen mogelijk in het secundair onderwijs, dit aanbod van verschillende studierichtingen wordt ook niet altijd even rationeel ingericht over het Vlaamse landschap. Er zijn regio's waar meermaals identieke studierichtingen ingericht worden in scholen van het officieel of vrij onderwijs die vlakbij mekaar liggen. Dit is geen probleem als in die klassen van meermaals identieke ingerichte studierichtingen voldoende leerlingen ingeschreven zijn. Maar helaas zijn dit vaak ook heel kleine studierichtingen. Omwille van de organiseerbaarheid, gebeuren er in die kleine studierichtingen vaak samenzettingen met andere studierichtingen. Ondanks de samenzettingen leidt dit veelal tot een meer versnipperde inzet van personeelsleden en middelen. In het verleden is er al een programmatienorm ingevoerd die geldt voor de opstart van nieuwe studierichtingen. Maar er is geen rationalisatienorm voor studierichtingen die al langer bestaan. Alleen als een school twee schooljaren na mekaar geen enkele leerling in een studierichting ingeschreven heeft, houdt de studierichting op te bestaan. Op die manier kan dubbel aanbod van studierichtingen blijven voortbestaan met één of slechts enkele leerlingen in verschillende scholen in een bepaalde regio zowel in het officieel als in het vrij onderwijs.

Vanaf schooljaar 2025-2026 is de uitfasering van leren en werken afgerond. Vanaf dat schooljaar bieden de CDO's en Syntra vzw énkel nog duaal leren en de aanloopfase aan. Duaal leren kan daarnaast ook aangeboden worden in scholen voor voltijds onderwijs. Gezien de CDO's uitsluitend nog duale opleidingen aanbieden die behoren tot het voltijds gewoon secundair onderwijs, is het niet opportuun om deze als afzonderlijke onderwijsinstelling te behouden. Met andere woorden, het aanbod is vanaf 2025-2026 is gelijkgesteld, maar er zijn wel nog verschillen in financiering, erkenningsvoorwaarden, enz.

Beleidsmaatregelen en doelstelling

De beleidsmaatregelen in dit decreet vallen onder vier grote categorieën.

1. De inkanteling van de CDO's in scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs

De CDO's als instelling worden opgeheven, en de overheveling in de structuur van scholen voor gewoon secundair onderwijs wordt geregeld.

Met dit decreet worden alle CDO's ingekanteld in of omgevormd naar scholen voor gewoon secundair onderwijs met behoud van het aanbod duaal leren.

Deze overheveling heeft impact op de volgende elementen:
- Het aanbod aan opleidingen is in de CDO's beperkt tot duaal leren en de aanloopfase. Voltijdse scholen hebben daarnaast ook een niet-duaal aanbod.
- In duale opleidingen in de CDO's moesten leerlingen geen LBV en LO volgen; in de voltijdse scholen is dat wel het geval.
- Wat de financiering betreft, verschilt de berekening van de omkadering tussen voltijdse scholen en de CDO's.
- In de CDO's wordt vandaag het selectieambt van coördinator ingericht. Dit selectieambt bestaat niet in scholen voor voltijds secundair onderwijs.

Het onderwijsaanbod wordt hiermee niet afgebouwd. Alle scholen waarin de CDO's worden ingekanteld, kunnen het huidig onderwijsaanbod van het betrokken CDO integraal inrichten zonder hiervoor een programmatieprocedure te moeten doorlopen.

Voor personeelsleden worden in dit decreet in het kader van de overheveling de nodige maatregelen getroffen, waardoor waar nodig de statutaire rechten die ze verworven hebben in een centrum voor deeltijds onderwijs gegarandeerd worden in een school voor voltijds secundair onderwijs.

In de CDO's is nu zo geregeld dat leerlingen in duaal leren geen levensbeschouwelijk onderwijs krijgen. Met de inkanteling in het voltijds secundair onderwijs zou het gevolg zijn dat de betrokken leerlingen levensbeschouwelijk onderwijs moeten krijgen. Dit zou de specifieke plaats die duaal leren inneemt in ons onderwijsstelsel in het gedrang brengen. In het verleden werd bij de uitbouw van het deeltijds onderwijs immers geen levensbeschouwelijk onderwijs aangeboden.

Gezien de specifieke situatie van duaal leren, waarbij de werkplekcomponent minstens 14 uur per week bevat, is een aangepaste regeling met betrekking tot levensbeschouwelijk onderwijs echter wel noodzakelijk. De schoolcomponent is immers veel kleiner in duaal leren. Daarom wordt volgend systeem gewerkt:

- in het vrij voltijds secundair onderwijs hebben de onderwijsaanbieders de keuze om al dan niet levensbeschouwelijk onderwijs aan te bieden. De vrijheid van onderwijs komt immers in het bijzonder tot uiting bij de invulling van het levensbeschouwelijk onderwijs.
- in het officieel voltijds secundair onderwijs geldt dat ouders de keuze hebben tussen onderricht in een van de erkende godsdiensten en niet-confessionele zedenleer. Deze keuze wordt in duaal leren vormgegeven als een zgn. opt-in. Levensbeschouwelijk onderwijs wordt aangeboden als betrokken personen hierom verzoeken. In dat geval wordt voor die leerlingen het lessenpakket uitgebreid met 2 uur levensbeschouwelijk onderwijs.
- voor de centra voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen (de Syntra) blijft de bestaande regeling behouden. Daar wordt geen levensbeschouwelijk onderwijs aangeboden.

<u>2. Rationalisatie in het secundair onderwijs</u>

Er gebeurt een rationalisatie van het ingerichte studieaanbod in het secundair onderwijs, door de invoering van een bijkomende rationalisatienorm in dit decreet. Op basis van een analyse van het reëel ingerichte aanbod aan scholen, vestigingsplaatsen en structuuronderdelen wordt, met respect voor de vrijheid van onderwijs en het onderscheid tussen officieel en vrij onderwijs, het studieaanbod bijgestuurd. In regio's waar dubbel aanbod leidt tot te kleine klassen, zal een deel van het aanbod moeten worden afgebouwd om te komen tot minimale

klasgroottes. Daartoe wordt een gevarieerde set aan rationalisatienormen voor structuuronderdelen bepaald (normen die er momenteel enkel zijn voor scholen). Zoals de coëfficiënten uren-leraar en de punten werkingsmiddelen per structuuronderdeel of groep van structuuronderdelen (een discipline) verschillen, is het logisch om ook de rationalisatienormen te differentiëren.

Hierbij wordt rekening gehouden met een minimumaanbod per regio, met respect voor de onderwijsvrijheid en het onderscheid tussen officieel en vrij onderwijs. Schoolbesturen blijven vrij om hun eigen aanbod te bepalen, maar een aanbod moet een minimaal aantal leerlingen aantrekken. Het gaat dan ook om een instrument om de onderwijsvrijheid en de beheersbaarheid van de kost voor de overheid in balans te houden.

Er wordt voorzien in een gedoogperiode van 1 jaar. Leerlingenschommelingen van jaar tot jaar kunnen er immers toe leiden dat uitzonderlijk de norm niet wordt gehaald. Een meerjarige aansluitende periode onder de norm blijven, betekent daarentegen dat het structuuronderdeel in die school of vestigingsplaats niet op een rationele wijze kan worden georganiseerd en geleidelijk (omwille van rechtsbescherming van de betrokken leerlingen) moet worden afgebouwd.
Voor het bepalen van de rationalisatienorm per structuuronderdeel wordt vertrokken van:
- het pakket uren-leraar niet-levensbeschouwelijk onderricht, dat de leerlingen van het betrokken structuuronderdeel genereren;
- de redelijk aanneembare samenzetbaarheid voor bepaalde vakken van leerlingen van verschillende structuuronderdelen;
- de discipline en de graad waar het betrokken structuuronderdeel toe behoort;
- het aantal structuuronderdelen in de matrix per graad en, voor het derde leerjaar van de derde graad, afzonderlijk voor de structuuronderdelen gericht op het hoger onderwijs en de structuuronderdelen gericht op de arbeidsmarkt;
- uitsluitend voor de derde graad: de beschikbare valabele data over reële doorstroomkansen naar de arbeidsmarkt of naar het hoger onderwijs, naargelang van het structuuronderdeel.

De Vlaamse regering zal hiertoe een besluit nemen. Omwille van de hoge mate van samenzetbaarheid en de bijzonder hoge doorstroomkansen in het hoger onderwijs wordt het bestaande aanbod klassieke talen gevrijwaard.

Het decreet voorziet een mechanisme dat garandeert dat er steeds een minimaal onderwijsaanbod gegarandeerd wordt, afzonderlijk voor het vrij confessioneel onderwijs, voor het vrij niet-confessioneel onderwijs en voor het officieel onderwijs. Hiermee wordt de vrije keuze gegarandeerd voor leerlingen en ouders. In het vrij confessioneel onderwijs wordt de garantie van het onderwijsaanbod steeds per erkende levensbeschouwing voorzien.

Er worden verder een aantal noodzakelijke vereenvoudigingen, verduidelijkingen, en wijzigingen i.v.m. rationalisatie en programmatie voorzien in de regelgeving voor scholen van basis- en secundair onderwijs.

- Opname in de regelgeving van een aangepaste aanvraag- en goedkeuringstermijn voor de voorlopige erkenning voor nieuwe scholen van basis- en secundair onderwijs. De aanvragen moeten vroeger worden ingediend (1 maart i.p.v. 1 april) en er wordt ook eerder beslist (30 juni i.p.v. 31 augustus).
- Verduidelijking van de regelgeving over een sluiting en een afbouw van scholen of onderdelen van scholen.
- Aanpassing van de programmatieprocedures waardoor de deadline voor de beslissingstermijn eenvormig op 30 april wordt gezet. De Vlaamse Regering zal zich niet richten op de limietdatum en zo vroeg mogelijk

uitsluitsel geven. Bij structuuronderdelen opleidingsvorm 4, wordt bijkomend de programmatieprocedure aangepast om eenvormig te zijn met het gewoon secundair onderwijs.
- De regionale overlegfora en de bijhorende verplichting i.v.m. consultatie van deze fora voor de programmatie van duale structuuronderdelen wordt opgeheven omdat dit elders reeds opgenomen wordt.
- Een technische aanpassing bij een verwijzing naar de programmatienorm voor scholen.

3. Aanpassing voorwaarden voor het jaarlijks extra werkingsbudget voor capaciteitsproblematiek gewoon secundair onderwijs

Het decreet bevat tot slot ook een aanpassing aan de voorwaarden voor het jaarlijks extra werkingsbudget in het kader van de capaciteitsproblematiek in het gewoon secundair onderwijs in de B-stroom, het beroepssecundair onderwijs en de zevende jaren gericht op instroom arbeidsmarkt na behaalde onderwijskwalificatie niveau 3. De aanpassing gebeurt met oog op het tegengaan van oneigenlijke toekenning van dit werkingsbudget en om ervoor te zorgen dat deze extra middelen alleen ingezet worden waar ze nodig zijn.

Impactanalyse

a) Joker

1. De inkanteling van de CDO's in scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs

De doelgroep die geïmpacteerd wordt, zijn de leerlingen die ingeschreven zijn in een CDO. De maatregel kan gekaderd worden binnen het recht van de jongeren op onderwijs.

Om de effectbeoordeling te doen, wordt er enkel de vergelijking gemaakt met het nulscenario waarin de CDO's als instelling blijven bestaan. Het enige alternatieve scenario naast datgene dat met voorgaande decreet wordt uitgewerkt, is dat er nog een bijkomend type van onderwijsinstellingen wordt opgericht naast scholen en CDO's; dit is echter geen realistisch alternatief, waardoor dit buiten beschouwing wordt gelaten. De effectbeoordeling wordt toegespitst op de elementen aanbod, levensbeschouwelijke vakken (LBV)/lichamelijke opvoeding (LO) en financiering.

	Nulscenario: CDO's blijven behouden als afzonderlijke instelling	Gekozen scenario: CDO's kantelen in de voltijdse scholen in
Aanbod: het aanbod aan opleidingen is in de CDO's beperkt tot duaal leren en de aanloopfase. Voltijdse scholen hebben daarnaast ook een niet-duaal aanbod.	+ CDO's kunnen specialiseren in een aanbod van duaal leren en de aanloopfase - een situatie met twee types instellingen (CDO's en voltijdse scholen) waarvan het aanbod gedeeltelijk kan overlappen is minder transparant - leerlingen die een voltijdse opleiding willen volgen, moeten naar een voltijdse school gaan	+ dat er enkel voltijdse scholen zijn, zorgt voor een meer transparant aanbod + leerlingen kunnen naast duaal leren ook voltijdse opleidingen volgen in dezelfde instelling - voltijdse scholen bieden ook steeds een niet-duaal aanbod aan, en zullen dus minder kunnen specialiseren op duaal leren

LBV en LO: in duale opleidingen in de CDO's moesten leerlingen geen LBV en LO volgen; in de voltijdse scholen is dat daarentegen wel het geval.	+ Leerlingen hebben meer tijd voor beroepsgerichte vakken omdat ze geen LBV en LO moeten volgen - De afwezigheid van LBV en LO zorgen voor een inhoudelijk enger curriculum.	+ Er wordt één coherent systeem naar voren geschoven waarbij leerlingen geen LO moeten volgen, en er een opt-in is voor LBV. Hierdoor kan er ook in voltijdse scholen meer tijd besteed worden aan beroepsgerichte vakken in duaal leren
Wat de financiering betreft, verschilt de berekening van de omkadering tussen voltijdse scholen en de CDO's.	- de financiering zoals die van toepassing is op de CDO's, genereert meer uren-leraar maar minder punten in de globale puntenenveloppe.	+ bij toepassing van de systematiek van het voltijds onderwijs worden er minder uren-leraar gegenereerd maar meer punten in de globale puntenenveloppe.

Op basis van bovenstaande analyse wordt de voorkeur gegeven aan het gekozen scenario.

2. Rationalisatie in het secundair onderwijs

Het decreet introduceert ook een bijkomende rationalisatienorm in het gewoon secundair onderwijs m.h.o.o een meer rationeel aanbod en een aantal vereenvoudigingen, verduidelijkingen en wijzigingen i.v.m. rationalisatie en programmatie.

- Bijkomende rationalisatienorm

Het decreet voorziet garanties om enerzijds de mogelijke studiekeuzes van leerlingen te beschermen en anderzijds te vermijden dat leerlingen rechtstreeks geïmpacteerd worden door het niet bereiken van de rationalisatienorm.

Er worden procedures voorzien om te garanderen dat bij het niet behalen van de rationalisatienorm er een gegarandeerd aanbod kan blijven voorzien worden voor leerlingen zodat hun studieloopbaan niet in het gedrang komt.

In geval er een uniek aanbod is, naargelang het soort structuuronderdeel in verschillende scholen en onderverdelingen, afzonderlijk voor het officieel onderwijs, voor het vrij confessioneel onderwijs per erkende levensbeschouwing en voor het vrij niet-confessioneel onderwijs , ofwel per onderwijszone ofwel per provincie (of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad) is de rationalisatienorm niet van toepassing.

Er is ook een procedure voorzien in het geval er een meervoudig aanbod is van structuuronderdelen ofwel per onderwijszone ofwel per provincie (of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad) naargelang het soort structuuronderdeel in verschillende scholen en onderverdelingen. Als er geen enkele school de rationalisatienorm voor al die structuuronderdelen bereikt, kan er één school aangeduid worden afzonderlijk voor het officieel onderwijs, voor het vrij confessioneel onderwijs per erkende levensbeschouwing en voor het vrij niet-confessioneel onderwijs, die een structuuronderdeel binnen de onderverdeling kan blijven inrichten per regio zonder het behalen van de rationalisatienorm. Het aanduiden van de school en het structuuronderdeel gebeurt door de betrokken

schoolbesturen, na overleg tussen deze schoolbesturen, en in voorkomend geval ook na bemiddeling door de koepel en het GO!.

Wanneer een school een structuuronderdeel moet afbouwen als gevolg van het niet behalen van de rationalisatienorm, gebeurt de afbouw geleidelijk, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste. Hierdoor hebben leerlingen steeds de mogelijkheid om het structuuronderdeel binnen de graad volledig af te werken binnen de gebruikelijke studieduur.

- Aanpassing aanvraag- en goedkeuringstermijn voor voorlopige erkenning voor scholen:

Er wordt een aangepaste aanvraag- en goedkeuringstermijn voor voorlopige erkenning voor scholen van basis en secundair onderwijs opgenomen in de regelgeving. De aanvragen moeten vroeger worden ingediend (1 maart i.p.v. 1 april) en er wordt ook eerder beslist (30 juni i.p.v. 31 augustus). Zo zijn scholen van basis en secundair onderwijs en ouders en leerlingen sneller op de hoogte van de beslissing m.b.t. de voorlopige erkenning. Dit is belangrijk gezien de leerplicht, en het inschrijvingsrecht.

- Verduidelijking voor sluiting in basisonderwijs en afbouw in secundair onderwijs

Er wordt opgenomen in de regelgeving dat scholen een sluiting in het basisonderwijs en een afbouw in het secundair onderwijs uiterlijk op 1 maart moeten melden bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten. Die termijn geldt als vervaltermijn.

Er moet bij een sluiting of bij een afbouw voorafgaand ook overlegd zijn in de schoolraad en het bevoegde lokaal comité, conform het participatiedecreet.

Op deze manier worden leerlingen en hun ouders tijdig geïnformeerd over een afbouw of sluiting en wordt vermeden dat schoolbesturen hun beslissing pas laat op het schooljaar bekendmaken aan de ouders van hun leerlingen. Zo kunnen ouders en leerlingen tijdig een andere school vinden waar ze kunnen aanmelden of inschrijven, want de aanmeldingsperiode is in het basisonderwijs al bezig op 1 maart. Scholen hebben een verantwoordelijkheid t.a.v. ouders en leerlingen, die ze ingeschreven hebben. De rechten en plichten gaan in 2 richtingen, daarom kan een school niet ineens eenzijdig en laattijdig beslissen om een school of onderdelen van een school te sluiten of af te bouwen.

<u>3. Aanpassing voorwaarden voor het jaarlijks extra werkingsbudget voor de capaciteitsproblematiek gewoon secundair onderwijs</u>

De aanpassing in het decreet beoogt dat scholen die op de betrokken vestigingsplaats geen effectieve stijging hebben van het aantal leerlingen in de B-stroom, het beroepssecundair onderwijs of het zevende jaar gericht op instroom arbeidsmarkt geen middelen zouden krijgen. Bij een effectieve stijging, worden de middelen steeds voorzien.

b) Budgettaire impact

<u>1. De inkanteling van de CDO's in scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs</u>

De budgettaire impact van de inkanteling van de CDO's vloeit voort uit deze elementen:

1. De integratie van de leerlingen in de financieringsmechaniek van het gewoon voltijds secundair onderwijs; dit heeft een impact op de berekening van de uren leraar, en de berekening van de globale puntenenveloppe;

2. Het aanbieden van levensbeschouwelijke vorming;
3. De schrapping van de punten in het kader van de globale puntenenveloppe voor de coördinatoren van de niet-autonome CDO's;
4. Het doortrekken van de financieringsmechaniek van het voltijds secundair onderwijs naar de Syntra vzw.

Voor het werkingsbudget is er geen budgettaire impact: met het decreet van 10 juni 2022 tot wijziging van de regelgeving over duaal leren, de aanloopfase en het stelsel van leren en werken werd de berekeningswijze van het werkingsbudget voor de CDO's en de Syntra vzw al afgestemd op de berekeningswijze van het gewoon voltijds secundair onderwijs.

Impact op pakket uren-leraar

Onderstaande tabel geeft de impact weer van de inkanteling op het pakket uren-leraar. In de berekeningswijze van de omkadering van de CDO's, genereren de leerlingen geen GOK-uren; ook zijn er geen uren levensbeschouwelijke vakken (LBV). In de berekeningswijze waarin de leerlingen van de CDO's worden meegeteld in de voltijdse school, daalt het lesurenpakket, maar is er een lichte stijging in de uren LBV en de GOK-uren. Het totale pakket van de nieuwe berekeningswijze bevat 910 uren-leraar minder dan in de situatie met een afzonderlijke berekeningswijze. Voor uren-leraar is de gemiddelde noemer 21,36 met een gewogen loonkost van 67.395 euro; voor de GOK-uren is de gemiddelde noemer 21,44 uur met een gewogen loonkost van 67.590 euro. De 910 uren-leraar die er minder zijn, komen in totaal overeen met een **besparing van 2.882.825euro**.

	Categorie van uren	**Pakket uren-leraar**	**Totaal pakket**
Resultaat aparte berekeningswijze (CDO's en scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs apart)	Uren-leraar CDO's	18.968	100.151
	Uren-leraar voltijdse scholen zonder LBV	74.737	
	Uren-leraar voltijdse scholen LBV	4.204	
	GOK-uren voltijdse scholen	2.242	
Resultaat geïntegreerde berekeningswijze (CDO's ingekanteld in de voltijdse scholen)	Uren-leraar voltijdse scholen zonder LBV	91.704	99.241
	Uren-leraar LBV	4.310	
	GOK-uren	3.227	
Verschil uren-leraar oude en nieuwe berekeningswijze			- 910
Verschil in VTE			- 42,78
Budgettaire impact			- € 2.882.825

Impact op de globale puntenenveloppe

In de oude berekeningswijze waren de CDO's slechts beperkt opgenomen in de berekening van de globale puntenenveloppe. Als de CDO's opgaan in de voltijdse

school, worden ze meegeteld voor de berekening van de globale puntenenveloppe. Om de impact hiervan te simuleren, wordt het aantal uren-leraar dat voltijdse scholen genereren samengeteld. Het bijkomend aantal uren-leraar ten opzichte van de huidige situatie genereert extra punten in de globale puntenveloppe, in concreto 5.534 punten. Dit komt overeen met een budgettaire meerkost van 3.938.065 euro.

Pakket uren-leraar voltijdse school zonder CDO's (exclusief GOK-uren)	78.941
Pakket uren-leraar voltijdse school CDO's ingekanteld (exclusief GOK-uren)	96.014
Bijkomend aantal uren	17.073
Coëfficiënt voor omrekening naar punten	0,324143375
Aantal bijkomende punten	5.534
Meerkost per punt	711,6 euro
Budgettaire impact	**€ 3.938.065**

Hiertegenover staat dat de 120 punten voor coördinatoren van niet-autonome CDO's geschrapt worden. Er zijn 44 niet-autonome CDO's, wat in totaal 5.280 genereert voor coördinatoren. De schrapping hiervan komt overeen met een besparing van 3.757.248 euro.

Aantal punten	5.280
Kost per punt	711,6 euro
Budgettaire impact	- € 3.757.248

Als bovenstaande zaken rond de globale puntenenveloppe worden samen genomen, resulteert dit in een netto **budgettaire impact van 180.817 euro**.

Budgettaire impact Syntra vzw

De omkadering van de Syntra vzw werd voorheen berekend op dezelfde manier als de omkadering van de CDO's; de Syntra vzw's krijgen dit uitbetaald in een krediet. Als de omkadering op dezelfde manier wordt berekend als de voltijdse scholen, heeft dit ook een **budgettaire impact**. Het verschil in berekeningswijze is echter beperkt **(= 15.195)**.

Omkadering Syntra vzw berekend zoals omkadering CDO's	€ 17.358.795
Omkadering Syntra vzw berekend zoals omkadering voltijdse scholen SO	€ 17.373.991
Verschil	€ 15.195

Totale budgettaire impact

Impact lesurenpakket	- € 2.882.825
Impact globale puntenenveloppe	€ 180.817
Impact omkadering Syntra vzw	€ 15.195
Totale impact	**- € 2.686.813**

2. Rationalisatie in het secundair onderwijs

De introductie van de bijkomende rationalisatienorm en de vereenvoudigingen, verduidelijkingen en wijzigingen i.v.m. rationalisatie en programmatie hebben

geen rechtstreekse budgettaire impact. Dit zorgt voor een minimale schaalgrootte die kan zorgen voor een mildering van de impact van de besparingen die het gevolg zijn van andere maatregelen.

3. Aanpassing voorwaarden voor het jaarlijks extra werkingsbudget voor de capaciteitsproblematiek gewoon secundair onderwijs

De aanpassing aan de voorwaarden voor het jaarlijks extra werkingsbudget in het kader van de capaciteitsproblematiek in het gewoon secundair onderwijs leidt er mogelijk toe dat er minder scholen in aanmerking komen voor het extra werkingsbudget. Gezien het gaat om een vastgelegd jaarlijks budget, heeft deze maatregel geen budgettaire impact.

c) Personeelsgevolgen

1. De inkanteling van de CDO's in scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs

De personeelsleden van niet-autonome CDO's zijn vandaag reeds geaffecteerd aan de school voor voltijds secundair onderwijs waartoe het CDO behoort. De overheveling naar een school voor gewoon secundair onderwijs heeft dus geen impact op deze personeelsleden. Hun verworven rechten blijven onverkort gelden in de school voor gewoon secundair onderwijs.

Voor de autonome CDO's die omvormen tot een voltijdse secundaire school is er eveneens geen impact. Ook hier blijven de personeelsleden personeelslid van het schoolbestuur in kwestie en behouden ze hun eerder verworven rechten.

Als een autonoom CDO beslist om een vestigingsplaats te worden van een secundaire school voor gewoon onderwijs worden in dit decreet de nodige maatregelen getroffen om de statutaire rechten van de betrokken personeelsleden maximaal te garanderen.

Vermits er vanaf 1 september 2027 geen centra voor deeltijds beroepsonderwijs meer zullen zijn, verdwijnt ook het selectieambt van coördinator – dat specifiek voor de centra werd ingevoerd - vanaf dat ogenblik.

Dat betekent dat er vanaf 1 september 2027 geen tijdelijke aanstelling, geen toelating tot de proeftijd, geen nieuwe vaste benoeming of mutatie meer mogelijk zal zijn in dat ambt van coördinator.

Voor de personeelsleden die vastbenoemd zijn in het selectieambt van coördinator en op 31 augustus 2027 titularis zijn van een betrekking in dat ambt of ter beschikking gesteld zijn wegens ontstentenis in dat ambt, voorzien we het behoud van hun vaste benoeming in het ambt tot en met het ogenblik dat het personeelslid in kwestie definitief uit dienst treedt uit dat ambt.

Voor tijdelijke personeelsleden in het gemeenschapsonderwijs die toegelaten werden tot de proeftijd in het selectieambt coördinator voorzien we dat een raad van bestuur de effectieve prestaties die een personeelslid leverde tijdens een toelating tot de proeftijd in het ambt van coördinator tot 31 augustus 2027 vanaf 1 september 2027 kan laten gelden als effectieve prestaties voor een toelating tot de proeftijd in het selectieambt van adjunct-directeur of van technisch adviseur.

2. Overige maatregelen

De introductie van een bijkomende rationalisatienorm, de vereenvoudigingen, verduidelijkingen en wijzigingen i.v.m. rationalisatie en programmatie en

aanpassing voorwaarden extra werkingsbudget in het kader van de capaciteitsproblematiek hebben geen personeelsgevolgen.

d) Grondrechten

1. Rationalisatie in het secundair onderwijs en de actieve vrijheid van onderwijs
Rationalisatie- en programmatienormen zijn gekend in de onderwijsregelgeving en vormen een financierings- of subsidiëringsvoorwaarde. Het opleggen van een rationalisatienorm voor structuuronderdelen of groepen van structuuronderdelen, zoals uitgewerkt in dit decreet, beperkt de vrijheid van onderwijs.

Over het algemeen geldt dat de vrijheid van onderwijs kan worden ingeperkt als die inperking bij wet is voorzien, een wettig doel nastreeft, pertinent is om dat doel te helpen bereiken en proportioneel is.

In arrest 45/94 van 1 juni 1994 gaf het Arbitragehof aan dat rationalisatie- en programmatienormen moeten worden beschouwd als een geheel van regels en voorzieningen die gericht zijn op het bereiken van een kwalitatief verantwoord onderwijs dat voor de gemeenschap budgettair beheersbaar blijft. Aldus tekent een rationalisatie- en programmatieplan de grenzen waarbinnen het recht op inrichting van onderwijs en, erop aansluitend, de keuzevrijheid van de ouders kunnen worden uitgeoefend.

Het opleggen van de rationalisatienorm voor structuuronderdelen of groepen van structuuronderdelen is niet strijdig met de vrijheid van onderwijs. Onderwijsvrijheid betekent dat schoolbesturen vrij bepalen welk aanbod ze doen, en dat kunnen ze nog steeds. De in dit decreet opgenomen rationalisatienorm onderwerpt die vrijheid aan redelijke beperkingen.

Het introduceren van de rationalisatienorm voor structuuronderdelen of groepen van structuuronderdelen streeft een wettig doel na en is pertinent om dit doel te bereiken. Het doel van de maatregel is drieledig: (a) de kwaliteit verbeteren van het aanbod in het secundair onderwijs, (b) het lerarentekort beperken en (c) een rationele besteding van publieke middelen.

(a) Om kwaliteitsvol onderwijs aan te bieden is namelijk nood aan specialisatie en professionalisering van het personeel. Deze specialisatie en professionalisering vereist een zekere "kritische massa" aan leerlingen die tevens over de jaren heen gegarandeerd kan worden. Kleine en schommelende leerlingenaantallen, waarbij van jaar tot jaar slechts een beperkt tot zeer beperkt aantal leerlingen ingeschreven is in een structuuronderdeel, laten de school en het lerarenteam niet toe zich te specialiseren en professionaliseren in functie van het desbetreffende structuuronderdeel. De invoering van de rationalisatienorm garandeert de noodzakelijke "kritische massa" of minimale en constante leerlingenaantallen die noodzakelijk zijn om hoge onderwijskwaliteit te kunnen realiseren. Door de rationalisatienorm wordt vermeden dat expertise versnipperd wordt doordat meermaals identiek (of sterk gelijkend) aanbod van studierichtingen wordt aangeboden binnen eenzelfde regio voor zeer kleine groepen leerlingen binnen het officieel of vrij onderwijs.
(b) Wanneer meermaals identiek (of sterk gelijkend) aanbod van studierichtingen wordt aangeboden binnen eenzelfde regio voor zeer kleine groepen leerlingen binnen het officieel of vrij onderwijs, verhoogt de vraag naar gespecialiseerde leerkrachten en stijgt bijgevolg de druk op het lerarentekort. Verschillende scholen in dezelfde regio zoeken dan namelijk naar dezelfde (gespecialiseerde) profielen.
(c) Door het invoeren van een rationalisatienorm vermijdt de overheid een overmatige versnippering van publieke middelen over kleine groepen leerlingen. Scholen zijn geneigd om in functie van de concurrentie met

andere, naburige scholen een zeer uitgebreid aanbod aan studierichtingen te organiseren. Het uitgebreide aanbod heeft dan als doel nieuwe leerlingen aan te trekken en huidige leerlingen in de school te behouden. Elke leerling zorgt namelijk voor bijkomende financiering of subsidiëring voor de school. Echter, het versnipperde aanbod zorgt voor versnipperde leerlingen, leraren, ervaring, capaciteiten en ook financiële middelen. De rationalisatienorm begrenst deze versnippering en stimuleert scholen om hun middelen te focussen en zo meer efficiënt én effectief in te zetten.

Het introduceren van de rationalisatienorm voor structuuronderdelen of groepen van structuuronderdelen is proportioneel. Er is momenteel al een programmatienorm voor nieuwe structuuronderdelen, van 5 leerlingen die geldt bij de programmatie van een nieuw structuuronderdeel. Ook mag een school een structuuronderdeel dat 2 schooljaren na mekaar geen leerlingen heeft niet langer inrichten. Momenteel ontbreekt dus een rationalisatienorm voor reeds ingerichte structuuronderdelen of groepen van structuuronderdelen. Er is voor het behalen van de nieuwe rationalisatienorm een gedoogperiode voorzien van 1 jaar waarin het structuuronderdeel gefinancierd blijft als de rationalisatienorm niet wordt bereikt. Pas als na de gedoogperiode de rationalisatienorm nog steeds niet wordt bereikt, wordt het structuuronderdeel afgebouwd. Er is ook een waarborg voorzien om de vrije keuze te garanderen voor ouders en leerlingen afzonderlijk voor het officieel onderwijs ,voor het vrij confessioneel onderwijs per erkende levensbeschouwing en voor het vrij niet-confessioneel onderwijs door de twee uitzonderingsprocedures die in de regelgeving zijn opgenomen.

2. Rationalisatie, de vrije keuze en de passieve vrijheid van onderwijs

De rationalisatienormen houden rekening met het grondwettelijk principe van de vrije keuze tussen het officieel onderwijs, het vrij confessioneel onderwijs per erkende levensbeschouwing en het vrij niet-confessioneel onderwijs. De operationalisering hiervan gebeurt door de rationalisatienorm niet toe te passen op een uniek aanbod binnen een welbepaalde geografische omschrijving. Onder "uniek aanbod" wordt verstaan één structuuronderdeel binnen een discipline in de tweede graad, derde graad respectievelijk derde leerjaar van de derde graad. Een discipline is een groep van inhoudelijk verwante en gelijk gefinancierde structuuronderdelen. Onder "geografische omschrijving" wordt "onderwijszone" verstaan in geval van niet-niche structuuronderdelen en "provincie en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad" in geval van niche structuuronderdelen. Van zodra er echter binnen voormelde afbakening meervoudig aanbod van structuuronderdelen is, zijn al die structuuronderdelen aan de rationalisatienorm onderworpen.

Algemene principes van de vrije keuze

De passieve vrijheid van onderwijs houdt de keuzevrijheid van de ouders in om voor hun kinderen het onderwijs te kunnen kiezen dat het meest met hun levensopvatting overeenstemt. De regeling van de vrije keuzeschool strekt ertoe de vrije keuze van de ouders daadwerkelijk te verzekeren, mocht die in het gedrang zijn. Zij moet uitsluitend worden beoordeeld vanuit de passieve onderwijsvrijheid, dit wil zeggen het recht onderwijs te genieten, niet vanuit het oogpunt van de actieve onderwijsvrijheid, dit wil zeggen het recht tot oprichting van onderwijsinstellingen.[1] De actieve vrijheid van onderwijs wordt voldoende gewaarborgd door de gewone rationalisatienormen. Zoals hierboven aangegeven, respecteren de gewone rationalisatienormen de actieve vrijheid van onderwijs.[2]

[1] Arbitragehof 15 juli 1998, nr. 85/98, B.3.8.
[2] Arbitragehof 15 juli 1998, nr. 85/98, B.5.6.

Sinds 1997 wordt in het basisonderwijs, wat de vrije keuzeschool betreft, ervoor geopteerd om niet langer de indeling confessioneel/niet-confessioneel onderwijs te hanteren, maar wordt een indeling in officieel en vrij onderwijs gebruikt. Het Grondwettelijk Hof stelde hierbij toen al het volgende:

*"Zoals in B.3.8 gesteld, strekt de regeling van de vrije keuzeschool ertoe de vrije keuze van de ouders daadwerkelijk te verzekeren, mocht die in de feiten in het gedrang komen. Teneinde te vermijden dat ouders zich, wegens de afwezigheid binnen een redelijke afstand van een school die met hun levensbeschouwelijke opvattingen overeenstemt, verplicht zouden zien hun kinderen een school te laten bezoeken welke niet met hun opvattingen overeenstemt, is het verantwoord te bepalen dat de Gemeenschap op verzoek van ouders van ten minste zestien leerlingen een school voor officieel onderwijs moet opnemen in de financierings- of subsidiëringsregeling of moet tegemoetkomen in de kosten van het vervoer naar een dergelijke school, wanneer zulk een school niet reeds voorhanden is binnen een afstand van vier kilometer. In tegenstelling tot de gesubsidieerde vrije scholen, die het levensbeschouwelijk karakter aannemen dat zij wensen en derhalve onderwijs kunnen aanbieden waarin niet alle ouders zich kunnen terugvinden**, zijn de officiële scholen verplicht de filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen in acht te nemen en moeten zij tot het einde van de leerplicht de keuze aanbieden tussen onderricht in een der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer.** Bovendien moeten gesubsidieerde officiële scholen die worden opgericht om de vrije keuze te verzekeren hun open karakter bevestigen volgens de nadere eisen neergelegd in artikel 98, § 2."*[3]

Ook in de Codex Secundair Onderwijs wordt in artikel 110 aangegeven onder welke voorwaarden scholen een vrije keuzeschool zijn. Scholen uit het officieel gesubsidieerd onderwijs die begeleid worden door een officieel CLB en waarvan de oudervereniging is aangesloten bij het ondersteuningscentrum van oudervereniging van het officieel onderwijs zijn vrijekeuzescholen die de vrije keuze voor neutraal onderwijs in de zin van artikel 24, §1, 2°, van de Grondwet verzekeren.

De scholen van het officieel onderwijs die voldoen aan deze voorwaarden worden geacht mee het grondwettelijk verplichte aanbod van neutraal onderwijs in te vullen.

Het Gemeenschapsonderwijs is aldus niet de enige binnen het officieel onderwijs die kan instaan voor de garantie van de vrije keuze. Het feit dat andere schoolbesturen dan het Gemeenschapsonderwijs kunnen voorzien in een aanbod van neutraal onderwijs, neemt niet weg dan alleen het Gemeenschapsonderwijs de verplichting heeft een initiatief te nemen indien het aanbod van neutraal onderwijs lacunes vertoont. Dit wil zeggen dat op plaatsen waar een andere aanbieder een aanbod doet dat dergelijke lacune opvult, het Gemeenschapsonderwijs niet verplicht is een aanbod te voorzien.[4]

Ook Veny wijst op de nieuwe invulling en interpretatie van de vrijekeuzeschool waarbij een officiële gesubsidieerde school als vrije keuzeschool kan worden gekwalificeerd indien die openstaat voor alle leerlingen ongeacht de ideologische, filosofische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen, en die

[3] Arbitragehof 15 juli 1998, nr. 85/98,

[4] Zie hierover ook memorie van toelichting bij decreet van 4 juli 2008 betreffende de werkingsbudgetten in het secundair onderwijs en tot wijziging van het decreet basisonderwijs van 25 februari 1997 wat de werkingsbudgetten betreft*, Parl. St. 1667 (2007-2008) – Nr. 1, p. 4-6*

school hierdoor haar open karakter bevestigt.[5] Zo wijst Veny er ook op (verwijzend naar een arrest van de Raad van State) dat een school van het gemeenschapsonderwijs die wordt overgenomen door het officieel gesubsidieerd onderwijs blijft beantwoorden aan alle vereisten van een vrije keuzeschool, de vrije keuze kan garanderen.[6]

Het Grondwettelijk Hof heeft in een arrest van 15 juli 1998 geoordeeld dat deze manier om de vrije keuze voor een deel toe te vertrouwen aan het officieel gesubsidieerd onderwijs, in overeenstemming is met de Grondwet. (arrest 85/98 van 15 juli 1998).

Het statuut van vrije keuzeschool was onder de bestaande regeling al een statuut waar gunstiger normen aan verbonden zijn.

De regeling opgenomen in dit decreet

De regeling opgenomen in dit decreet bouwt verder op het onderscheid tussen het vrij en het officieel onderwijs om de vrije keuze te kunnen garanderen. Echter zijn de bijkomende vereisten die ooit werden opgelegd aan het officieel gesubsidieerd onderwijs om in aanmerking te komen voor een vrije keuzeschool niet meer relevant (met name begeleid worden door een officieel CLB en waarbij de oudervereniging aangesloten moet zijn bij het ondersteuningscentrum van oudervereniging van het officieel onderwijs).

Het open karakter van het officieel onderwijs wordt immers al gegarandeerd met de specifieke voorwaarden die voor hen gelden in de erkenningsvoorwaarden. Artikel 15, §1, eerste lid, 12° van de codex secundair onderwijs, bepaalt immers al dat scholen van het Gemeenschapsonderwijs en het officieel gesubsidieerd onderwijs een open karakter hebben door open te staan voor alle leerlingen, ongeacht de ideologische, filosofische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerling. Verder moeten ook de leerplannen, het schoolwerkplan etc. in overeenstemming zijn met het open karakter. Het open karakter wordt dus al gegarandeerd. Bovendien worden de verschillende ouderkoepelverenigingen afgeschaft en komt er één aanspreekpunt ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie. Verder zijn centra voor leerlingenbegeleiding verplicht om het pedagogisch project van de school te respecteren (art. 7 decreet van 27 april 2018 betreffende de leerlingenbegeleiding in het basisonderwijs, het secundair onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding).

Als laatste geldt uiteraard dat openbare besturen sowieso gebonden zijn aan het discriminatieverbod in het algemeen en aan het beginsel van benuttigingsgelijkheid in het bijzonder. De scholen staan open voor alle leerlingen, ongeacht de ideologische, filosofische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen.[7]

Het Grondwettelijk Hof stelt hierover het volgende:

"B.14.2. De vrijheid van openbare besturen zoals de gemeenten en de provincies op het vlak van het inrichten en het verstrekken van onderwijs is eveneens aan beperkingen onderworpen.

[5] L. VENY, *Onderwijsrecht- I. Dragende beginselen van het onderwijsbestel,* Brugge, Die Keure, 2010, 198-199.
[6] L. VENY, *Onderwijsrecht- I. Dragende beginselen van het onderwijsbestel,* Brugge, Die Keure, 2010, 198-199. Verwijzend naar R.v.St., Polspoel en Pauwels, nr. 109.894 van 29 augustus 2002.
[7] GWH 15 maart 2011, nr. 40/2011, B.9.5.

Hoewel artikel 24 van de Grondwet niet uitdrukkelijk bepaalt dat het door de openbare besturen ingerichte onderwijs neutraal dient te zijn, ***zijn die besturen gehouden het grondwettelijk beginsel van de neutraliteit van de overheid te eerbiedigen, beginsel dat nauw samenhangt met het discriminatieverbod in het algemeen en het beginsel van de benuttigingsgelijkheid van de openbare dienst in het bijzonder.***

Daarnaast dienen zij in de door hen opgerichte scholen tot het einde van de leerplicht de keuze aan te bieden tussen onderricht in een van de erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer (artikel 24, § 1, vierde lid, van de Grondwet).”[8]

De regeling, opgenomen in dit decreet is aldus in overeenstemming met de vrijheid van onderwijs en garandeert de vrije keuze van de ouders.

3. Overeenstemming met het recht op levensbeschouwelijk onderwijs

Zoals reeds toegelicht, is er voor de CDO’s een specifieke regeling voor levensbeschouwelijk onderwijs uitgewerkt. Nu worden deze levensbeschouwelijke vakken immers niet aangeboden in duale structuuronderdelen wanneer deze worden aangeboden door centra voor deeltijds onderwijs en centra voor vorming van zelfstandigen en kmo.

Het gegeven dat er geen levensbeschouwelijk onderwijs wordt aangeboden in de centra voor deeltijds onderwijs en centra voor vorming van zelfstandigen en kmo’s in duaal leren is een bestendiging van de werking binnen het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap.

Binnen het stelsel voor leren en werken werd eveneens geen levensbeschouwelijk onderwijs aangeboden en dit vindt zijn oorsprong in de wet van 29 mei 1959 tot wijziging van sommige bepalingen van de onderwijswetgeving (de zogenaamde Schoolpactwet). Artikel 8 van deze oorspronkelijke wet stelt dat er dient te worden voorzien in levensbeschouwelijk onderricht in het officieel onderwijs voor het ‘lager en secundair onderwijs met volledig leerplan’. Deze verwijzing naar het volledig leerplan zorgde voor een uitzondering in deeltijdse onderwijssystemen en werd overgenomen (via het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV) in artikel 97 van de Codex Secundair Onderwijs. De grondwettigheid van deze toestand is niet in vraag gesteld bij de grondwetsherziening van 1988.

Met de inkanteling van de CDO’s in het voltijds secundair onderwijs wordt dus nu in een regeling voorzien voor de organisatie van levensbeschouwelijk onderwijs. Daarbij wordt een onderscheid gemaakt tussen het vrij en het officieel onderwijs. Het officieel onderwijs is immers volgens artikel 24, §1, vierde lid van de Grondwet verplicht om tot het einde van de leerplicht de keuze aan te bieden tussen de verschillende godsdiensten en niet-confessionele zedenleer. In het vrij onderwijs daarentegen hangt het levensbeschouwelijk onderwijs nauw samen met de vrijheid van onderwijs en het pedagogisch project van de school. Daarom gelden er voor het vrij en het officieel onderwijs verschillende regels. Eerst wordt ingegaan op de regeling van het vrij onderwijs, vervolgens op de regeling voor het officieel onderwijs.

Aangezien de situatie voor de centra voor vorming van zelfstandigen en kmo’s niet wijzigt, wordt de bestaande regeling voor hen behouden. Voor de verantwoording hiervan, wordt verwezen naar de toelichting opgenomen in de memorie van toelichting bij het decreet van 30 maart 2018 betreffende het duaal leren en de aanloopfase (Parl. Sr. Vl. Parl. 2017-18, 1478/1, p. 7-8).

[8] GWH 4 juni 2020, nr. 81/2020, B.14.2.

Regeling in het vrij onderwijs
In het vrij gesubsidieerd onderwijs komt de vrijheid van onderwijs zoals beschermd in artikel 24, §1, eerste lid van de Grondwet in het bijzonder tot uiting bij de levensbeschouwelijke vakken. Het is immers aan de inrichtende macht om de inschatting te maken op de wijze waarop het levensbeschouwelijk vak bijdraagt of mee gestalte geeft aan het pedagogisch project. Daarom wordt aan de scholen de keuze gelaten om al dan niet levensbeschouwelijk onderwijs in te richten in hun schoolcomponent.

De scholen moeten hierover communiceren via hun schoolreglement. Zo weten een leerling en zijn ouders voor de inschrijving of er al dan levensbeschouwelijk onderwijs wordt aangeboden. Leerlingen hebben immers conform artikel 24, §3 van Grondwet recht op een morele of religieuze opvoeding ten laste van de gemeenschap. Een recht is echter geen plicht. Zo moet in een vrijstellingsmogelijkheid van de levensbeschouwelijke vakken worden voorzien in het officieel onderwijs. Voor het vrij onderwijs geldt dat de leerling het levensbeschouwelijk onderwijs volgt dat de school op basis van zijn pedagogisch project en dus in het kader van zijn vrijheid van onderwijs, aanbiedt. Welnu de ouders hebben hier aldus de vrije keuze om te kiezen voor een pedagogisch project van het vrij onderwijs waar levensbeschouwelijk onderwijs geen deel uitmaakt van het curriculum. Als ouders of leerlingen wel levensbeschouwelijk onderwijs willen krijgen, kunnen ze de keuze maken voor een andere school.

Regeling in het officieel onderwijs
In het officieel onderwijs wordt het een keuze van de betrokken personen (ouders of meerderjarige leerling) om al dan niet levensbeschouwelijk onderwijs te volgen. Zoals reeds bevestigd door de Raad van State is het alleszins mogelijk om op verschillende wijzen aan de verplichting tot het aanbieden van de keuze tussen de verschillende levensbeschouwelijke vakken tegemoet te komen. Dit behoort tot de beleidsvrijheid van de Gemeenschappen. Met betrekking tot de verlaging van de leerplicht, verwees de Raad van State bijvoorbeeld naar het bestaande opt-in voor leerplichtige kleuters in het kleuteronderwijs.

De beleidsvrijheid van de Gemeenschappen met betrekking tot levensbeschouwelijk onderwijs in het kleuteronderwijs werd ook bevestigd in het advies van 2020 bij onderwijsdecreet 30. De Raad van State stelt dat aan een nieuwe groep leerplichtigen in het officieel onderwijs de keuze voor onderricht in één der erkende godsdiensten of de niet-confessionele zedenleer wordt aangeboden maar de Raad stelt hierbij uitdrukkelijk dat "hiervoor verschillende oplossingen mogelijk zijn – zodat rekening kan worden gehouden met de specificiteit van het kleuteronderwijs – en de Grondwet zelf niet specifiek aangeeft hoe aan die verplichting moet worden tegemoetgekomen." In de Verklarende nota bij de Grondwetsherziening werd bovendien opgenomen; "dat een Gemeenschap bij decreet zou bepalen of in het door haar ingerichte onderwijs deze keuze een verplichting is".

Bovendien moet ook rekening gehouden worden met de specifieke werking van duaal leren. De opleiding bestaat immers uit een werkplekcomponent van minimaal 14 uur. Leerlingen volgen slechts twee dagen in de week les op school (de schoolcomponent). Daarom wordt de keuze gemaakt om in de schoolcomponent niet verplicht twee uur levensbeschouwelijk onderwijs op te nemen. Daardoor zou er immers minder onderwijstijd overblijven voor andere vakken. Aan leerlingen en de ouders wordt wel de keuze gegeven om de verplichte schoolcomponent uit te breiden met levensbeschouwelijk onderwijs.

Implementatie

Voorliggend decreet treedt in werking op 1 september 2027 voor wat betreft de bepalingen ivm de inkanteling van de CDO's, met uitzondering van 1 artikel dat in werking treedt op 1 januari 2027. De overige bepalingen hebben uitwerking op 1 september 2026. Naar aanleiding van dit decreet moeten er ook diverse uitvoeringsbepalingen aangepast of geschreven worden.

Voor de afschaffing van de CDO's gaat het om bepalingen die de transitie van het personeel mogelijk maken, en het opheffen van de verwijzingen naar de CDO's, het deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd in de diverse besluiten.

Voor de rationalisatie in het secundair onderwijs moeten de rationalisatienormen in het gewoon secundair onderwijs bij besluit worden vastgelegd.

C. Totstandkomingsprocedure

A. Advies van de Vlaamse Onderwijsraad

De Vlaamse Onderwijsraad bracht een advies uit op 29 januari 2026. Het artikel over de tempering van de groei in het volwassenenonderwijs is verplaatst naar het programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2026 van 10 juli 2026, en we gaan in onderstaande tekst enkel in op de stukken uit het advies die relevant zijn voor het decreet dat nu voorligt.

1. Inkanteling van de Centra voor Deeltijds Onderwijs in het voltijds secundair (VLOR en SERV)

De Vlaamse Onderwijsraad begrijpt de keuze tot inkanteling van de CDO's en waardeert dat de regering op die manier streeft naar vereenvoudiging en coherentie.

De raad formuleert wel een aantal bedenkingen omtrent het doelpubliek in de CDO's dat divers en vaak kwetsbaar is, omtrent de expertise in de CDO's, het belang van trajectbegeleiding en omtrent de timing. Het voorliggend decreet voorziet een aantal belangrijke waarborgen om het aanbod van de CDO's integraal over te zetten, met inbegrip van de expertise van het personeel. Wat de timing betreftis de in werkingtreding van de artikelen over de inkanteling van de CDO's n.a.v. de onderhandelingen bijgestuurd naar 1 september 2027.

2. Rationalisatie in het secundair onderwijs

De Vlaamse Onderwijsraad stelt de vraag hoe de rationalisatienormen zich verhouden tot de screening van de matrix. De screening van de matrix en de bijsturing ten gevolge van deze screening zal gebeuren zoals in de regelgeving is voorzien. Daarnaast komen er ook bijkomende rationalisatienormen voor structuuronderdelen in het secundair onderwijs, zoals voorzien in dit decreet. N.a.v. het advies van de Raad van State is de inwerkingtreding van de artikelen over de rationalisatienorm bijgestuurd: de rationalisatienormen worden ingevoerd vanaf het schooljaar 2030-2031.

De Vlaamse Onderwijsraad heeft vragen bij het voorzien van maar één gedoogjaar, maar er is logisch om één gedoogjaar te voorzien voor het behalen van de rationalisatienorm. Ook op dit moment is er één gedoogjaar voor rationalisatie voor een structuuronderdeel waarin een school geen aanbod mag hebben, pas als de school twee schooljaren op rij een bepaald aanbod niet inricht valt dit automatisch weg en moet de school het aanbod herprogrammeren als ze het wil verder inrichten. De Vlaamse Onderwijsraad heeft ook vragen bij de afbouw, maar deze afbouw gebeurt geleidelijk, leerjaar per leerjaar, in de graad waar de norm niet gehaald is. De Vlaamse Onderwijsraad wijst op de mogelijke gevolgen voor de

toegankelijkheid van het aanbod, maar dit is verzekerd doordat er een waarborg voorzien is om een minimaal onderwijsaanbod en de vrije keuze te garanderen voor ouders en leerlingen afzonderlijk voor het officieel onderwijs, voor het vrij confessioneel onderwijs en voor het vrij niet-confessioneel onderwijs door twee uitzonderingsprocedures.

De uitwerking van de bijkomende rationalisatienormen zal via een uitvoeringsbesluit gebeuren, op basis van de decretaal vastgelegde criteria. De Vlaamse Onderwijsraad is van mening dat dit raakt aan het legaliteitsbeginsel en het beginsel van behoorlijk bestuur, echter ook in het basisonderwijs zijn normen vastgelegd bij uitvoeringsbesluit.

Verder stellen een aantal leden van de Vlaamse Onderwijsraad zich vragen bij de tweedeling tussen officieel en vrij onderwijs in het kader van de vrije keuze. Zo wordt erop gewezen dat het Gemeenschapsonderwijs op basis van artikel 24, §1 van de Grondwet de plicht heeft om onderwijs in te richten. Daarnaast zijn gemeenten bevoegd voor de aangelegenheden van gemeentelijk belang: voor de verwezenlijking daarvan kunnen ze alle initiatieven nemen. Hoewel het klopt dat het Gemeenschapsonderwijs en het officieel gesubsidieerd onderwijs vanuit een ander aanknopingspunt onderwijs inrichten, heeft dit geen impact op de invulling van de vrije keuzeregeling. Zoals reeds uitgebreid toegelicht in het onderdeel grondrechten, heeft de vrije keuzeregeling enkel als doel de passieve onderwijsvrijheid garanderen en aldus te garanderen dat ouders een school kunnen kiezen die met hun levensbeschouwelijke opvattingen overeenstemt.

De plicht om de vrije keuze te garanderen, geeft aan het Gemeenschapsonderwijs een bijkomende plicht als er een lacune is. Daarbij wordt het volledige aanbod van het vrije keuzeaanbod bekeken, met inbegrip van het officieel gesubsidieerd onderwijs. Als er al een aanbod is van het officieel gesubsidieerd onderwijs, geldt de verplichting niet.

Alle officiële scholen zijn verplicht de filosofische, ideologische of godsdienstige opvattingen van de ouders en de leerlingen in acht te nemen en moeten tot het einde van de leerplicht de keuze aanbieden tussen onderricht in een der erkende godsdiensten en de niet-confessionele zedenleer. Bovendien moeten gesubsidieerde officiële scholen hun open karakter bevestigen (een van de erkenningsvoorwaarden). Het is dus grondwettelijk om in het kader van de vrije keuze de tweedeling te maken tussen het officieel en het vrij gesubsidieerd onderwijs.

3. Vereenvoudigingen en verduidelijkingen in programmatie

Bij sluiting en afbouw van scholen of onderdelen van scholen vraagt Vlaamse Onderwijsraad voldoende tijd voor overleg. Na de onderhandelingen is daarom de termijn voor de melding voor een sluiting of afbouw naar achter geschoven naar 1 maart.

Bij de aangepaste deadline voor de goedkeuring van programmaties van structuuronderdelen van 30 april merkt de Vlaamse Onderwijsraad op dat dit echter zeer laat is. Dit is ondervangen doordat er in de memorie al is opgenomen dat de Vlaamse Regering zich niet zal richten op de limietdatum en zo vroeg mogelijk uitsluitsel zal geven.

De Vlaamse Onderwijsraad kan zich niet vinden in een tijdelijke programmatiestop voor type 5, en wil hierover een afzonderlijk en grondig debat. N.a.v. het advies van de Raad van State is deze tijdelijke programmatiestop geschrapt.

B. Advies van de SERV

De SERV bracht een advies uit op 9 februari 2026. Het artikel over de tempering van de groei in het volwassenenonderwijs is verplaatst naar het programmadecreet bij de aanpassing van de begroting 2026 van 10 juli 2026, en we gaan in onderstaande tekst enkel in op de stukken uit het advies die relevant zijn voor het decreet dat nu voorligt.

1. Inkanteling Centra Deeltijds Onderwijs in het voltijds onderwijs

De SERV wijst op een aantal risico's en bezorgdheden mbt de inkanteling van de CDO's in het voltijds onderwijs. Ten eerste wijst de SERV op de timing van de inwerkingtreding van het decreet die ze graag willen uitstellen tot 1 september 2027, waardoor dit afgestemd wordt op de uitrol van de groeifase. N.a.v. de onderhandelingen is de in werkingtreding van de artikelen over de inkanteling van de CDO's bijgestuurd naar 1 september 2027.

De SERV wijst ook op het belang van maatwerk voor de leerlingen nadat de CDO's zijn ingekanteld. De flexibiliteit die in CDO's gehanteerd wordt, kan ook in de voltijdse school worden toegepast.

Daarnaast wijst de SERV op het belang van het recht op deeltijdse leerplicht. Op dit vlak was er bij het decreet leren en werken al de verplichting tot een voltijds engagement; met het decreet duaal leren werd deze verplichting nog verder aangescherpt. De decreetgever wenst de leerlingen op 15 a 16 jaar niet los te laten en streeft een maximale invulling na van de onderwijsloopbaan.

De SERV vraagt ook of de werkwijze omtrent godsdienst en levensbeschouwing die van toepassing is in de Syntra vzw niet uitgebreid kan worden naar het geheel van duaal leren of de aanloopfase. N.a.v. de onderhandelingen is er voor de levensbeschouwelijke vakken een aangepaste regeling voorzien voor leerlingen in duale structuuronderdelen en aanloopstructuuronderdelen in de scholen na de inkanteling van de CDO's.

Verder geeft de SERV aan dat de afschaffing van de regionale overlegfora, de ROF, onverwacht komt en voorbarig lijkt, aangezien dit niet is voorzien in het Actieplan Duaal Leren. De SERV wijst hierbij op de nood aan een goede matchmaker tussen onderwijs en arbeidsmarkt op regionaal niveau.

De decretale schrapping van de provinciale overlegfora heeft niet tot doel om deze regionale structuren af te bouwen of hun waarde te verminderen. De aanpassing is gebaseerd op de vaststelling dat de overlegfora geen afstemming van het aanbod toelaten; deze doelstelling wordt daarmee niet ingevuld en de bespreking op de overlegfora werd daarmee ervaren als een administratieve verplichting. De doelstelling van voorliggend decreet is bijgevolg om de planlast te verlagen en administratieve verplichtingen weg te nemen die in de praktijk weinig meerwaarde bleken te bieden. Het wegvallen van de verplichting houdt dus geen afbouw in van het overleg zelf. Integendeel: door het formaliseren los te laten, creëren we ruimte voor efficiëntere en intrinsiek gemotiveerde samenwerking, met blijvende aandacht voor een sterke match tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

2. Rationalisatie in het secundair onderwijs

De SERV uit zijn bezorgdheid voor de rationalisatienormen omdat enkel de contouren van de rationalisatie geschetst worden in dit decreet. Zonder zicht op die operationalisering in het besluit van de Vlaamse Regering is de impact moeilijk in te schatten.

Voor de SERV mogen de rationalisatienormen niet zorgen voor een verschraling van het aanbod met een goede doorstroom naar de arbeidsmarkt zoals opleidingen in STEM, zorg en richting andere knelpuntberoepen. Ze wil ook dat kleine klassen

in duaal leren en kleine maar relevante studierichtingen in het praktijkgericht onderwijs, zeker in landelijke gebieden mogelijk blijven. Maar dit is al voorzien door de twee uitzonderingsprocedures in de regelgeving. De SERV wijst ook op de nood aan kleine studierichtingen in het buitengewoon secundair onderwijs, maar de rationalisatienormen voor structuuronderdelen zijn niet van toepassing in het buitengewoon secundair onderwijs.
De SERV vraagt om de impact van de rationalisatienorm op de studiekeuze van leerlingen te monitoren, maar er spelen zeer veel elementen mee in de studiekeuze van leerlingen, niet enkel de met dit decreet ingevoerde rationalisatienormen.
De SERV vraagt om eerst de BK's te herzien en de matrix te updaten en dan pas over te gaan tot de rationalisatie van het secundair onderwijs. N.a.v. het advies van de Raad van State is de inwerkingtreding van de artikelen over de rationalisatienorm bijgestuurd: de rationalisatienormen worden ingevoerd vanaf het schooljaar 2030-2031.
De SERV vreest ook dat sommige bepalingen ongewenste effecten zouden kunnen hebben op het aanbod en de positie van de Syntra:
De CDO's zullen, na de inkanteling mogelijks zowel duale, niet duale als aanloopstructuuronderdelen in hun aanbod hebben en kunnen deze leerlingen samentellen mhoo het behalen van de norm. Syntra hebben naast de duale structuuronderdelen echter ook de mogelijkheid voor aanloopstructuuronderdelen in hun aanbod.
Bij de uitzonderingsprocedure wordt afzonderlijk voor het vrij confessioneel onderwijs, voor het vrij niet-confessioneel onderwijs en voor het officieel onderwijs bepaald dat er toch één school het structuuronderdeel mag blijven aanbieden. De SERV vreest hierbij dat de Syntra met o.a. het katholiek onderwijs moeten bekijken wie al dan niet het structuuronderdeel zal aanbieden omdat de Syntra worden gevat onder het vrij onderwijs. Maar de paragrafen met de uitzonderingsprocedure voor de rationalisatienormen zijn niet van toepassing op de Syntra, dus ze zullen niet samen met andere onderwijsverstrekkers moeten bekijken wie al dan niet het structuuronderdeel zal aanbieden, indien de rationalisatienorm twee schooljaren na mekaar niet bereikt wordt. De Syntra zullen moeten overgaan tot afbouw van een structuuronderdeel indien de rationalisatienorm twee schooljaren na elkaar niet bereikt wordt.
De SERV vraagt ook om de rationalisatienorm voor duale structuuronderdelen per graad te bekijken en niet toe te passen op het eerste leerjaar van de graad. Ten gevolge van de onderhandelingen wordt gewijzigd dat de rationalisatienormen in de tweede en derde graad (duaal en niet duaal) per graad worden bekeken.

C. Advies van de Raad van State

De Raad van State bracht op 23 juni 2026 advies 79.203/1 uit.

Bij de artikelsgewijze toelichting worden de aanpassingen ten gevolge van het advies van de Raad van State telkens toegelicht of wordt telkens gemotiveerd waarom het advies niet gevolgd kon worden.

Aan de decreetstekst zijn tot slot bijkomend nog enkele niet-inhoudelijke legistieke en technische correcties aangebracht.

II. Toelichting bij de artikelen

Artikel 1. Dit artikel behoeft geen toelichting.

Artikel 2. In de definitie van het begrip instelling worden de centra voor deeltijds beroepsonderwijs als aparte instelling geschrapt vermits ze ofwel een vestigingsplaats worden van een secundaire school ofwel een autonome secundaire

school. Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van dit artikel aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het van 3 juli 2026.

Artikel 3. Artikel 48 bepaalt de voorwaarden de toelating tot de proeftijd in een selectie- of bevorderingsambt van een personeelslid in het gemeenschapsonderwijs.
De proeftijd bedraagt een periode van 12 maanden effectieve prestaties in het desbetreffende ambt.

Omdat het selectieambt van coördinator vanaf 1 september 2027 zal uitdoven en er geen tijdelijke aanstelling of nieuwe vaste benoeming meer in mogelijk zal zijn (zie ook artikel 4), voegen we een bepaling in waardoor de raad van bestuur van de scholengroep de effectieve prestaties die een personeelslid leverde tijdens een toelating tot de proeftijd in het ambt van coördinator tot 31 augustus 2027 vanaf 1 september 2027 kan laten gelden als effectieve prestaties voor een toelating tot de proeftijd in het selectieambt van adjunct-directeur of van technisch adviseur.
Als een personeelslid zich kandidaat stelt voor de proeftijd in een selectieambt van adjunct-directeur of van technisch adviseur moet de raad van bestuur bij de toewijzing van de proeftijd duidelijk aangeven of ze al of niet gebruik zal maken van de mogelijkheid om de eerdere prestaties in het ambt van coördinator te laten meetellen als proeftijd.

Artikel 4. Vermits er vanaf 1 september 2027 geen centra voor deeltijds beroepsonderwijs meer zullen zijn, laten we het selectieambt van coördinator vanaf dat ogenblik uitdoven.

Dat betekent dat er vanaf 1 september 2027 geen tijdelijke aanstelling of toelating tot de proeftijd meer mogelijk is in dat ambt en dat er vanaf die datum ook geen nieuwe vaste benoeming of mutatie meer in zal mogelijk zijn.

De personeelsleden die vastbenoemd zijn in het selectieambt van coördinator en op 31 augustus 2027 titularis zijn van een betrekking in dat ambt of ter beschikking gesteld zijn wegens ontstentenis in dat ambt behouden vanaf 1 september 2027 hun vaste benoeming in het selectieambt van coördinator. Zij blijven dus vastbenoemd personeelslid in het selectieambt van coördinator na de omvorming van hun centrum voor deeltijds onderwijs tot een vestigingsplaats van een secundaire school of tot een autonome secundaire school.

Dit behoud van de vaste benoeming geldt tot en met het ogenblik dat het personeelslid in kwestie definitief uit dienst treedt uit dat ambt.

Artikel 5. In artikel 50 wordt paragraaf 5 opgeheven. Deze paragraaf bevatte een overgangsregeling voor de tijdelijke aanstelling in het selectieambt van coördinator en is vanaf 1 september 2027 niet langer nodig. Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van dit artikel aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 5 juni 2026.

Artikel 6. In de definitie van het begrip instelling worden de centra voor deeltijds beroepsonderwijs als aparte instelling geschrapt en in de definitie van inrichtende macht worden de centrumbesturen voor de centra voor deeltijds beroepsonderwijs geschrapt, vermits ze ofwel een vestigingsplaats worden van een secundaire school ofwel een autonome secundaire school. Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van dit artikel aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 5 juni 2026.

Artikel 7. Vermits er vanaf 1 september 2027 geen centra voor deeltijds beroepsonderwijs meer zullen zijn, dooft het selectieambt van coördinator vanaf dat ogenblik uit.

Dat betekent dat er vanaf 1 september 2027 geen tijdelijke aanstelling of toelating tot de proeftijd meer mogelijk is in dat ambt en dat er vanaf die datum ook geen nieuwe vaste benoeming of mutatie meer in zal mogelijk zijn.

De personeelsleden die vastbenoemd zijn in het selectieambt van coördinator en op 31 augustus 2027 titularis zijn van een betrekking in dat ambt of ter beschikking gesteld zijn wegens ontstentenis in dat ambt behouden vanaf 1 september 2027 hun vaste benoeming in het selectieambt van coördinator. Zij kunnen blijven dus vastbenoemd personeelslid in het selectieambt van coördinator na de omvorming van hun centrum voor deeltijds onderwijs tot een vestigingsplaats van een secundaire school of tot een autonome secundaire school.

Dit behoud van de vaste benoeming geldt tot en met het ogenblik dat het personeelslid in kwestie definitief uit dienst treedt uit dat ambt.

Artikel 8. Er wordt met dit artikel een aangepaste aanvraag- en goedkeuringstermijn voor voorlopige erkenning voor scholen van het basisonderwijs opgenomen in de regelgeving.
De termijn om een voorlopige erkenning voor een nieuwe school van basisonderwijs aan te vragen wordt opgeschoven van 1 april naar 1 maart van het schooljaar voorafgaand aan de oprichting. Dit is een termijn van verval. Het advies van de onderwijsinspectie over deze voorlopige erkenning aan de Vlaamse Regering wordt uiterlijk op 31 mei gegeven. Dit is een termijn van orde. De Vlaamse regering beslist over de voorlopige erkenning uiterlijk op 30 juni en niet langer uiterlijk op 31 augustus. Dit is een termijn van orde. Zo zijn scholen van basisonderwijs en de ouders en leerlingen sneller op de hoogte van de beslissing m.b.t. de voorlopige erkenning. Dit is belangrijk gezien de leerplicht en het inschrijvingsrecht.

Dit artikel heeft uitwerking op 1 september 2026 Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de einddatum van de aanvraag verschuift immers van 1 april 2027 naar 1 maart 2027 en dit decreet zal voordien goedgekeurd zijn. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met deze aangepaste timing bij een aanvraag gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 9. Er wordt met dit artikel opgenomen in de regelgeving dat scholen een sluiting in basisonderwijs uiterlijk op 1 maart moeten melden bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten. Die termijn geldt als vervaltermijn.
Een sluiting kan een schoolbestuur pas doorvoeren na eerst overleg te hebben gepleegd in de schoolraad en het bevoegde lokaal comité, conform het participatiedecreet. Deze overlegplicht doet echter geen afbreuk aan het feit dat het schoolbestuur steeds de eindbeslissingsbevoegdheid heeft over en de eindverantwoordelijkheid heeft voor de genomen beslissing.

Op deze manier worden leerlingen en hun ouders en personeelsleden tijdig geïnformeerd over een sluiting en wordt vermeden dat schoolbesturen hun beslissing pas laat op het schooljaar bekendmaken aan de ouders van hun leerlingen en hun personeelsleden. Zo kunnen ouders en leerlingen tijdig een andere school vinden waar ze kunnen aanmelden of inschrijven, want de aanmeldingsperiode is in het basisonderwijs al bezig op 1 maart. Op 1 maart is de teldatum van februari zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs voorbij.
Scholen hebben een verantwoordelijkheid t.a.v. ouders en leerlingen, die ze hebben ingeschreven. De rechten en plichten gaan in 2 richtingen, daarom kan een

school niet ineens eenzijdig en laattijdig beslissen om een school of onderdelen van een school te sluiten.

Dit artikel heeft uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de meldingsdatum is 1 maart 2027 en dit decreet zal voordien goedgekeurd zijn. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met de timing van de melding bij een sluiting gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 10 tot en met 12. Met deze artikels wordt de deadline voor de beslissingstermijn bij alle programmaties in het gewoon en buitengewoon basisonderwijs waar aanvragen voor moeten gebeuren eenvormig op 30 april gezet. Dit gebeurt zowel bij programmaties van types in buitengewoon onderwijs als bij programmaties van afdelingen Nederlands Vlaamse gebarentaal in het gewoon basisonderwijs. De Vlaamse Regering zal zich niet richten op de limietdatum en zo vroeg mogelijk uitsluitsel geven. Dit is een termijn van orde, geen vervaltermijn.

Deze artikelen hebben uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de beslissingstermijn voor aanvragen voor programmaties wordt eenvormig op 30 april gezet en dit decreet zal voordien goedgekeurd zijn. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met deze wijziging bij de opmaak van programmatieaanvragen gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 13 en 15. In deze artikels worden de verwijzingen naar centrum voor deeltijds beroepssecundair onderwijs en centrum voor deeltijdse vorming opgeheven uit het decreet volwassenenonderwijs.

Artikel 14. Bij de invoering van het nieuwe financieringssysteem in 2019 is de mogelijkheid voor de centra voor volwassenenonderwijs om leraarsuren naar een ander cvo over te dragen, versoepeld. Deze soepelere overdrachtsmogelijkheid wordt nu ook voorzien voor de VTE in de centra voor basiseducatie.

Artikel 16. In dit artikel wordt het deeltijds beroepssecundair onderwijs opgeheven uit de definitie van secundair onderwijs volgens het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs.

Artikel 17. Er wordt met dit artikel een aangepaste aanvraag- en goedkeuringstermijn voor voorlopige erkenning voor scholen van het basisonderwijs en het secundair onderwijs opgenomen in de regelgeving.
De termijn om een voorlopige erkenning voor een nieuwe school van basis en secundair onderwijs aan te vragen wordt opgeschoven van 1 april naar 1 maart van het schooljaar voorafgaand aan de oprichting. Dit is een termijn van verval. Het advies van de onderwijsinspectie over deze voorlopige erkenning aan de Vlaamse Regering wordt uiterlijk op 31 mei gegeven. Dit is een termijn van orde. De Vlaamse regering beslist over de voorlopige erkenning uiterlijk op 30 juni en niet langer uiterlijk op 31 augustus. Dit is een termijn van orde. Zo zijn scholen van basisonderwijs en secundair onderwijs en de ouders en leerlingen sneller op de hoogte van de beslissing m.b.t. de voorlopige erkenning. Dit is belangrijk gezien de leerplicht en het inschrijvingsrecht.

Dit artikel heeft uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de einddatum van de aanvraag verschuift immers van 1

april 2027 naar 1 maart 2027 en dit decreet zal voordien goedgekeurd zijn. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met deze aangepaste timing bij een aanvraag gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 18. Met dit artikel worden een aantal verwijzingen naar CDO's en deeltijds beroepssecundair onderwijs opgeheven in de Codex Secundair Onderwijs in punt 1° tot en met 6° en in punt 7° wordt een verwijzing naar een opgeheven artikel aangepast. Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van dit artikel aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 3 juli 2026.

Artikel 19. Met dit artikel worden een aantal aanpassingen gedaan in het artikel van de definities van de codex. Concreet worden een aantal verwijzingen naar CDO's, deeltijds beroepssecundair onderwijs en de leertijd opgeheven.
Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van dit artikel aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 3 juli 2026. Op de vraag van de Raad van State om de nummering in dit artikel aan te passen en de opheffing van punt 17°/3 toe te voegen in punt 3° is niet ingegaan, omdat er momenteel twee keer een punt 17°/3 is in dit artikel en het duidelijk moet zijn welke van de twee er wordt opgeheven.

Artikel 20. Met dit artikel wordt artikel 4 van de codex opgeheven; aangezien het deeltijds beroepssecundair onderwijs wordt opgeheven is een artikel dat secundair onderwijs definieert niet meer nodig.

Artikel 21. Met dit artikel wordt een verwijzing naar deeltijds beroepssecundair onderwijs opgeheven.

Artikel 22 tot 24, punt 1° en 4°. Met deze artikels worden een aantal verwijzingen naar CDO's en deeltijds beroepssecundair onderwijs opgeheven in de codex.

Artikel 24, punt 2° en 3. Er wordt een aangepaste aanvraag- en goedkeuringstermijn voor voorlopige erkenning voor scholen van secundair onderwijs opgenomen in de regelgeving.
De termijn om een voorlopige erkenning voor een nieuwe school van secundair onderwijs aan te vragen wordt opgeschoven van 1 april naar 1 maart van het schooljaar voorafgaand aan de oprichting. Dit is een termijn van verval. Het advies van de onderwijsinspectie over deze voorlopige erkenning aan de Vlaamse Regering wordt uiterlijk op 31 mei gegeven. Dit is een termijn van orde. De Vlaamse regering beslist over de voorlopige erkenning uiterlijk op 30 juni en niet langer uiterlijk op 31 augustus. Dit is een termijn van orde. Zo zijn scholen van onderwijs en de ouders en leerlingen sneller op de hoogte van de beslissing m.b.t. de voorlopige erkenning. Dit is belangrijk gezien de leerplicht en het inschrijvingsrecht.

Dit artikel heeft uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de einddatum van de aanvraag verschuift immers van 1 april 2027 naar 1 maart 2027 en dit decreet zal voordien goedgekeurd zijn. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met deze aangepaste timing bij een aanvraag gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 25. In het artikel met de erkenningsvoorwaarden worden twee voorwaarden opgeheven die enkel van toepassing waren op het deeltijds beroepssecundair onderwijs.

Artikel 26 en 27. Met deze artikels worden een aantal verwijzingen naar CDO's opgeheven.

Artikel 28 en 290. Met deze artikels worden een aantal aanpassingen in de artikels omtrent uren die voorzien worden voor aanvangsbegeleiding. Concreet schrappen we overal de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs. De uren die voor deze centra voorzien waren, worden bij de uren voor het voltijds gewoon secundair onderwijs geteld. Immers, de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs zullen opgaan in de secundaire scholen. De noden die er zijn rond aanvangsbegeleiding zullen daar opgevangen moeten worden.

Artikel 30 en 31. Met deze artikels worden een aantal aanpassingen in de artikels omtrent uren die voorzien worden voor ondersteuning kerntaak. Deze aanpassingen zijn analoog aan de aanpassingen in het artikel over uren aanvangsbegeleiding. Overal wordt de vermelding naar CDO's opgeheven, en de uren die voorzien worden voor begeleiding kerntaak voor de centra worden toegevoegd aan de uren voor het voltijds gewoon secundair onderwijs.

Artikel 32 en 33. Met deze artikels worden een aantal aanpassingen in de artikels omtrent uren samen school maken. In deze artikels worden de verwijzingen naar CDO's opgeheven. Daarnaast wordt in het artikel een aanpassing gedaan dat voor de berekening in het schooljaar 2027-2028 in de scholen voor voltijds onderwijs waar een CDO in opgaat, de uren-leraar van het CDO meegenomen moeten worden.

Artikel 34. Er worden in dit artikel een aantal passages geschrapt specifiek voor het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Daarnaast worden er ook geen forfait van 120 punten meer toegekend voor centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs die verbonden zijn aan een school met voltijds gewoon technisch of beroepssecundair onderwijs.
Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van dit artikel aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het programmadecreet van 10 juli 2026.
Ten gevolge het advies van de Raad van State is punt 4° tekstueel aangepast,

Artikel 35. Met dit artikel worden twee aanpassingen gedaan aan de berekening van de globale puntenenveloppe voor scholen met een daaraan verbonden CDO, die niet tot een scholengemeenschap behoren. Concreet worden twee passages geschrapt met een verwijzing naar de uren van het CDO en het forfait van 120 punten voor het CDO. Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van artikel 36 aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 23 november 2023.

Artikel 36. Met dit artikel wordt het artikel voor de berekening van de globale puntenenveloppe voor de centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs opgeheven.

Artikel 37. Dit artikel bepaalt hoe een secundaire school de punten uit de globale puntenenveloppe die de scholengemeenschap toekent, kan aanwenden.

In eerste instantie is de school verplicht om met de punten de betrekkingen in stand te houden van de personeelsleden die op 31 augustus van het voorgaande schooljaar vastbenoemd waren in een betrekking in een ambt dat met punten uit de globale puntenenveloppe kan worden ingericht.

Als de secundaire school na die verplichting nog punten heeft, kan ze met die punten o.m. een vacante betrekking oprichten en daar een tijdelijk personeelslid in aanstellen.

Een van de ambten die een secundaire school of een autonoom centrum voor deeltijds secundair onderwijs momenteel met de punten van de globale puntenenveloppe kan oprichten, is het selectieambt van coördinator.

Vanaf 1 september 2027 zal het selectieambt van coördinator uitdoven en zal een secundaire school in dat ambt nog enkel een betrekking in stand houden voor een personeelslid dat er op 31 augustus 2027 in was vastbenoemd (zie ook artikel 4 en 7).

Bij de verplichting tot de instandhouding van de betrekking voor een personeelslid dat op 31 augustus vastbenoemd was, voegen we een uitzondering toe voor het uitdovende selectieambt van coördinator. Hierdoor geldt er geen automatische verplichting voor de school om dat ambt in stand te houden, maar heeft ze wel de keuze om dit te doen.

De oprichting van een vacante betrekking in het ambt van coördinator voor de tijdelijke aanstelling van een personeelslid is vanaf 1 september 2027 niet meer mogelijk.

Artikel 38. Voor een secundaire school die niet tot een scholengemeenschap behoort voegen we met betrekking tot de aanwending van de globale puntenenveloppe dezelfde bepalingen in als in het hiervoor vermelde artikel 37.

Artikel 39 en 40. Met deze artikels worden een aantal verwijzingen naar CDO's en deeltijds beroepssecundair onderwijs opgeheven in de codex.

Artikel 41. In dit artikel wordt een bijkomende voorwaarde opgenomen om in aanmerking te komen voor het bijkomende werkingsbudget. Als er zich gelijktijdig in andere secundaire scholen van hetzelfde schoolbestuur gelegen in dezelfde gemeente als de gemeente van de hoofdvestigingsplaats van de school een leerlingendaling in de betreffende richtingen heeft voorgedaan, waarbij de omvang van de daling toelaat dat de school de norm bereikt, komt de school niet in aanmerking voor het bijkomende werkingsbudget. Hierdoor wordt vermeden dat het werkingsbudget wordt toegekend in situaties waarin het totale aantal ingeschreven leerlingen in de B-stroom niet voldoende is toegenomen.

Daarnaast wordt bepaald dat het werkingsbudget niet wordt toegekend wanneer een aanbod B-stroom wordt ingericht door een school die dit onderwijsaanbod nog niet in haar aanbod had, maar het aanbod organiseert op een vestigingsplaats waar er wel al een aanbod B-stroom was. Het gaat in dat geval namelijk in de feiten om een reeds bestaand aanbod. Het feit dat deze school het aanbod B-stroom in haar onderwijsaanbod opneemt, brengt dus niet automatisch een verhoging van de beschikbare capaciteit in de B-stroom met zich mee.

Dit artikel heeft uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de einddatum voor de uitbetaling van dit werkingsbudget is 31 januari 2027 en dit decreet zal voordien goedgekeurd zijn. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en het voor hen duidelijk is dat deze bijkomende voorwaarde ook al van toepassing is op de toekenning van het extra werkingsbudget gedurende het schooljaar 2026-2027. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 42 tot 44. Met deze artikels worden een aantal passages omtrent het deeltijds beroepssecundair onderwijs, de CDO's of de leertijd opgeheven.

Artikel 45 tot 50. Met deze artikels worden een aantal passages omtrent het deeltijds beroepssecundair onderwijs, de CDO's of de leertijd opgeheven.
Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van artikel 50 aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 5 juni 2026.

Artikel 51. In dit artikel wordt de verwijzing naar het centrumreglement voor de CDO's opgeheven. Daarnaast wordt ook een passage over communicatie over de modernisering van het secundair onderwijs opgeheven, aangezien de modernisering ondertussen is afgerond.

Artikel 52 tot 55. Met deze artikels worden een aantal verwijzingen naar het deeltijds beroepssecundair onderwijs of de CDO's opgeheven.

Artikel 56. Met dit artikel wordt artikel 123/2 van de codex opgeheven; door de uitfasering van de leertijd en het deeltijds beroepssecundair onderwijs is dit artikel zonder voorwerp.

Artikel 57 tot 63 en 65. Met deze artikels worden een aantal verwijzingen naar het deeltijds beroepssecundair onderwijs of de CDO's opgeheven.
Ten gevolge het advies van de Raad van State is in artikel 59 punt 1° en punt 6° tekstueel aangevuld.

Artikel 64. Conform artikel 147/1 van de Codex, moeten een aantal eindtermen niet aangeboden worden voor leerlingen die onderwijs volgen in een centrum voor deeltijds onderwijs; hierdoor zijn de leerlingen daar vrijgesteld van het vak lichamelijke opvoeding. Met voorliggend artikel wordt dit van toepassing gemaakt op alle leerlingen die duaal leren of een aanloopstructuuronderdeel volgen in het gewoon secundair onderwijs.

Artikel 66. Er gebeurt een technische aanpassing in punt 1° en punt 2° van paragraaf 2/1 in dit artikel, waarbij het woord "rationalisatienorm" vervangen wordt door de zinsnede "norm, bedoeld in paragraaf 1 of 2", om te verduidelijken dat het om een te bereiken programmatienorm gaat die in dit artikel wordt uitgedrukt als een percentage van de rationalisatienorm.

Dit artikel heeft uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de einddatum van de aanvraag voor programmaties van niet vrij programmeerbare structuuronderdelen, die samen met de programmatie van een nieuwe school noodzakelijk zijn, verschuift immers van 30 oktober 2026 naar 15 januari 2027 en dit decreet zal voordien goedgekeurd zijn. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met deze aangepaste timing bij een aanvraag gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 67 en 68. Met deze artikels worden enkele bepalingen omtrent programmaties geschrapt die betrekking hadden over het aanbod van een school en een daaraan verbonden CDO. Deze zijn door de opheffing van de CDO's zonder voorwerp.

Artikel 69, punt 1°, artikel 92, punt 4° en artikel 111, punt 1°. Er wordt een uitzondering voorzien op de uiterste indieningsdatum voor aanvragen voor programmaties van structuuronderdelen voor het schooljaar 2027-2028. Deze

datum is uiterlijk 15 januari 2027 en niet 30 november 2026. Dit is een vervaltermijn. Aanvragen die later worden ingediend, zijn onontvankelijk. De uiterste indieningsdatum wordt verschoven van 30 november 2026 naar 15 januari 2027 opdat scholen in hun programmatieaanvragen voor 2027-2028 zouden kunnen rekening houden met de eventuele wijzigingen in de matrix secundair onderwijs ten gevolge van de screening van de matrix.

Deze bepalingen hebben uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de einddatum van de aanvraag voor programmaties van niet vrij programmeerbare structuuronderdelen, verschuift immers van 30 oktober 2026 naar 15 januari 2027 en dit decreet zal voordien goedgekeurd zijn. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met deze aangepaste timing bij een aanvraag gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 69, punt 2° en punt 3°. De consultatie van de regionale overlegfora wordt geschrapt als voorwaarde bij programmatie van duale structuuronderdelen met deze artikels. Dit volgt logischerwijze uit de opheffing van diezelfde regionale overlegfora. Verder wordt de deadline voor de beslissingstermijn bij programmatie in het gewoon secundair onderwijs eenvormig op 30 april gezet. De Vlaamse Regering zal zich niet richten op de limietdatum en zo vroeg mogelijk uitsluitsel geven. Dit is een termijn van orde, geen vervaltermijn.

Deze bepalingen hebben uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de consultatie van de regionale overlegfora wordt geschrapt als voorwaarde bij programmatie van duale structuuronderdelen en de beslissingstermijn voor aanvragen voor programmaties wordt eenvormig op 30 april gezet en dit decreet zal goedgekeurd zijn voor de scholen de programmatieaanvragen moeten indienen op 15 januari 2027. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met deze wijziging bij de opmaak van programmatieaanvragen gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 70. In afwachting van de invoering van een geactualiseerd studieaanbod en de invoering van de nieuwe rationalisatienormen wordt er geopteerd om voor het schooljaar 2027-2028 en 2028-2029 de uitbreiding van aanbod stringent aan te pakken, nl. door finaal de Regering te laten beslissen over bijkomende programmaties en andere extra voorwaarden op te leggen voor bijkomende programmaties.
Het betreft de programmaties van de structuuronderdelen voor de schooljaren 2027-2028 en 2028-2029, die aangevraagd worden in het schooljaar 2026-2027 en 2027-2028.
De vier gezamenlijke bijkomende voorwaarden, voor een programmatie in een school of centrum van een duaal of niet-duaal structuuronderdeel van het gewoon secundair onderwijs zijn de volgende:
- Er is geen vrije programmatie van structuuronderdelen mogelijk, alle programmaties van structuuronderdelen moeten een met een door de Vlaamse Regering goedgekeurde programmatieaanvraag gebeuren. Een structuuronderdeel kan pas ingericht worden nadat de Vlaamse Regering een gunstige beslissing heeft genomen over de programmatieaanvraag. Vrijheid van onderwijs en beheersbaarheid gaan zodoende samen.
- Er is een extra criterium waarmee rekening moet worden gehouden door het schoolbestuur of centrumbestuur in de motivering van de programmatieaanvraag en door de Vlaamse Regering bij de beslissing over de aanvraag, namelijk: de

doorstroomkansen naar de arbeidsmarkt of het hoger onderwijs in het te programmeren structuuronderdeel van de derde graad.
- De minimumnorm voor programmatie voor een structuuronderdeel moet worden bereikt in het eerste opstartjaar. De programmatie moet dus voldoende onderbouwd zijn vanuit de vraagzijde.
- Er is geen programmatie mogelijk van een structuuronderdeel in een school of een centrum die de toepasbare rationalisatienorm niet bereikt. Alleen een school die de toepasbare rationalisatienorm bereikt is voldoende levensvatbaar voor een bijkomende programmatie van een structuuronderdeel.
Deze bepaling is niet van toepassing op de programmaties van het eerste leerjaar A en B en de niet-niche basisopties van het tweede leerjaar A en B en de programmaties van structuuronderdelen die het gevolg zijn van een manifeste overmachtssituatie, die vrij programmeerbaar blijven.

Dit artikel heeft uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de einddatum van de aanvragen van de niet vrij programmeerbare structuuronderdelen, waarop de bijkomende voorwaarden van toepassing zijn, verschuift immers van 30 oktober 2026 naar 15 januari 2027 en dit decreet zal voordien goedgekeurd zijn. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met deze wijziging bij de opmaak van programmatieaanvragen gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 71, 73, 74 en 90. Er wordt met deze artikels opgenomen in de regelgeving dat scholen een afbouw in het secundair onderwijs uiterlijk op 1 maart moeten melden bij het Agentschap voor Onderwijsdiensten. Die termijn geldt als vervaltermijn.
Een afbouw kan een schoolbestuur pas doorvoeren na eerst overleg te hebben gepleegd in de schoolraad en het bevoegde lokaal comité, conform het participatiedecreet. Deze overlegplicht doet echter geen afbreuk aan het feit dat het schoolbestuur steeds de eindbeslissingsbevoegdheid heeft over en de eindverantwoordelijkheid heeft voor de genomen beslissing.

Bij de afbouw, al dan niet vrijwillig, in het secundair onderwijs, is opgenomen dat dit een geleidelijke afbouw is, leerjaar na leerjaar, te beginnen met het eerste, van de af te bouwen graad of graden (in gewoon secundair onderwijs en opleidingsvorm 4 van het buitengewoon secundair onderwijs) en fase of fases (in opleidingsvorm 3 van het buitengewoon secundair onderwijs).

In afwijking van het voorgaande kan een afbouw ook niet geleidelijk gebeuren (in één keer), indien de schoolraad en het bevoegde lokaal comité hiermee akkoord is en er geen bezwaar is tegen deze niet geleidelijke afbouw van de ouders van de leerlingen of de meerderjarige leerlingen in de betrokken leerjaren of graden of fases.

De Raad van State vraagt om hier bijkomende toelichting toe te voegen over de aard en draagwijdte van het bezwaar dat betrokken ouders en meerderjarige leerlingen kunnen indienen in het secundair onderwijs, deze volgt hierna. Deze wijzigingen hebben tot doel een waarborg in te bouwen voor ouders en meerderjarige leerlingen. Bij een inschrijving in een school mogen ouders en leerlingen er immers vanuit gaan dat de leerling daar zijn studierichting kan verderzetten. Dit zijn de verbintenissen voor de school conform de regelgeving (zie principes van het verworven recht van inschrijving, cf. artikel 253/4 en 253/35 van de Codex Secundair onderwijs). Bij een geleidelijke afbouw kunnen de leerlingen die reeds schoollopen op die school hun studierichting verderzetten. Bij een niet-geleidelijke afbouw is dit niet het geval. Daarom wordt voorzien dat

ouders/betrokken personen bezwaar kunnen indienen. Het gevolg van dit bezwaar is dat de school niet kan overgaan tot een niet-geleidelijke afbouw.
Er wordt gewerkt met een regeling van een bezwaar voor de betrokken personen omdat het niet wenselijk is om te werken met een akkoord. Een akkoord vereist immers dat alle betrokken personen actief hun akkoord geven en de kans is zeer groot dat een ouder dit uit het oog verliest. Daarom wordt gewerkt met een bezwaar.
Een afbouw gebeurt normaal gezien leerjaar per leerjaar te beginnen met het eerste leerjaar. De leerling die in het eerste leerjaar zat van bvb. de tweede graad van een bepaalde studierichting, kan zo nog wel zijn studierichting vervolmaken (en overgaan naar het tweede leerjaar).
Als betrokken personen voor de leerlingen in dat structuuronderdeel geen bezwaar hebben, kan een structuuronderdeel toch ineens in zijn volledigheid afgebouwd worden.

Op deze manier worden leerlingen en hun ouders en personeelsleden tijdig geïnformeerd over een afbouw en wordt vermeden dat schoolbesturen hun beslissing pas laat op het schooljaar bekendmaken aan de ouders van hun leerlingen en hun personeelsleden. Zo kunnen ouders en leerlingen tijdig een andere school vinden waar ze kunnen aanmelden of inschrijven, want de aanmeldingsperiode is in het basisonderwijs al bezig op 1 maart. Op 1 maart is de teldatum van februari zowel in het basisonderwijs als in het secundair onderwijs voorbij.
Scholen hebben een verantwoordelijkheid t.a.v. ouders en leerlingen, die ze hebben ingeschreven. De rechten en plichten gaan in 2 richtingen, daarom kan een school niet ineens eenzijdig beslissen om een school of onderdelen van een school af te bouwen.

Ten gevolge het advies van de Raad van State is de memorie aangevuld en worden in artikelen 74 en 90 de woorden "ouders van de leerlingen" vervangen door de woorden "betrokken personen voor de leerlingen uit de betrokken structuuronderdelen", zo wordt duidelijk gemaakt dat ook meerderjarige leerlingen zelf uit het betrokken hun bezwaar kan maken tegen de niet geleidelijke afbouw van een graad van een structuuronderdeel. Artikel 90 is ook legistiek aangepast ten gevolge van het advies van de Raad van State.
Ook de door de Raad van state gevraagde delegatie naar de Vlaamse Regering voor de procedure bij een dergelijk bezwaar is toegevoegd in de artikelen 74 en 90.

Deze artikelen hebben uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de meldingsdatum is 1 maart 2027 en dit decreet zal voordien goedgekeurd zijn. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met de timing van de melding bij een afbouw gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 72. Met dit artikel wordt de bijkomende rationalisatienorm voor het gewoon secundair onderwijs opgenomen. De bevoegdheid om deze normen vast te leggen voor elk structuuronderdeel van het voltijds gewoon secundair onderwijs wordt gedelegeerd naar de Vlaamse Regering, behalve voor structuuronderdelen met in de benaming de component 'topsport' en voor het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers. Gelet op de specificiteit van deze structuuronderdelen en/of de grote fluctuaties in het leerlingenaantal, is een rationalisatienorm voor deze structuuronderdelen niet aangewezen. Voor de verschillende strucuuronderdelen van de eerste graad samen wordt ook geen rationalisatienorm voorzien, er is immers al een schoolnorm voor scholen met louter een eerste graad.

Deze normen worden uitgedrukt in een minimumaantal binnen een vork van één tot en met twintig regelmatige leerlingen op de eerste lesdag van februari in het voorafgaand schooljaar, per vestigingsplaats waar dat structuuronderdeel wordt ingericht. De rationalisatienorm wordt toegepast per graad en, in de derde graad, afzonderlijk voor de eerste twee leerjaren enerzijds en het derde leerjaar anderzijds Dus in de tweede en derde graad, uitgezonderd het derde leerjaar, worden de leerlingen van de tweeleerjaren van het gelijknamig structuuronderdeel samengeteld. Voor duale structuuronderdelen wordt de rationalisatienorm toegepast per graad op de niet-duale variant, de duale variant en de aanloopvariant van een gelijknamig structuuronderdeel samen.

De rationalisatienormen worden ingevoerd vanaf het schooljaar 2030-2031. Dit betekent gelijktijdig met de geplande uitrol van de na screening geactualiseerde matrix en van de nieuwe doelen die leiden naar beroepskwalificaties. Een rationalisatie van het onderwijslandschap en een actualisatie van het studieaanbod in de matrix zijn twee onderwijshervormingen die schoolorganisatorisch het meest optimaal in één beweging gebeuren.

De Vlaamse Regering baseert zich voor de vastlegging van de rationalisatienormen op de volgende criteria:
- het pakket uren-leraar niet-levensbeschouwelijk onderricht, dat de leerlingen van het betrokken structuuronderdeel genereren; de coëfficiënten uren-leraar per leerling, variërend per structuuronderdeel, waarop de berekening van dat pakket is gebaseerd, zijn van die aard dat het totaal aantal leerlingen van het betrokken structuuronderdeel geacht wordt een aantal uren-leraar te genereren die de klasorganisatie zelfbedruipend maken;
- de redelijk aanneembare samenzetbaarheid voor bepaalde vakken van leerlingen van verschillende structuuronderdelen; dit criterium is een correctiemechanisme op het voorgaande criterium;
- de discipline en de graad waar het betrokken structuuronderdeel toe behoort; hierdoor ontstaat gelijkgerichtheid in zowel inhoudelijk als naar opzet verwante structuuronderdelen;
- het aantal structuuronderdelen in de matrix per graad en voor het derde leerjaar van de derde graad per doelstelling, waarbij we het onderscheid bedoelen tussen de structuuronderdelen gericht op het hoger onderwijs en de structuuronderdelen gericht op de arbeidsmarkt, zoals vastgelegd door de Vlaamse Regering in de matrix secundair onderwijs; dergelijke aantallen zijn immers mee bepalend voor de studiekeuzes en de bezettingsgraad van die structuuronderdelen. Aangezien het aantal structuuronderdelen in de tweede graad meestal kleiner is dan in de derde graad zal die bezettingsgraad en de leerlingengroepen dus meestal ook groter zijn in de tweede graad dan in de derde graad, en dus mogelijks ook leiden tot een hogere rationalisatienorm in de tweede graad;
- uitsluitend voor de derde graad: de beschikbare valabele data over reële doorstroomkansen naar de arbeidsmarkt of naar het hoger onderwijs, naargelang van het structuuronderdeel; niet alle afstudeerrichtingen bieden gelijkaardige perspectieven in het vervolgonderwijs of op de arbeidsmarkt. Dit hoeft niet te betekenen dat deze structuuronderdelen van het secundair onderwijs niet relevant zijn, maar het kan wel een factor zijn om rekening mee te houden bij de normbepaling. Structuuronderdelen die kansrijker zijn, kunnen mogelijks leiden tot een lagere norm en vice versa.

De Raad van State vraagt om een bijkomende toelichting over de criteria voor het bepalen van de rationalisatienorm toe te voegen, deze is hierna toegevoegd:
a) Het pakket uren-leraar niet levensbeschouwelijk onderricht, daarvoor baseren we ons op het volgende besluit, waar de coëfficiënten voor de uren-leraar in bijlage 1 zijn vastgelegd: wet: Besluit van de Vlaamse Regering tot vastlegging van het pakket "uren-leraar" in het voltijds secundair onderwijs... Bijvoorbeeld voor de 2de graad ASO in de discipline Modern ASO is deze coëfficiënt 1,45. We tellen daar de

middelste schijf van degressiviteit bij op zoals bepaald in artikel 4 van bovenvermelde besluit (om zo rekening te houden met de degressiviteit van de omkadering in het voltijds secundair onderwijs. Bijvoorbeeld voor de 2de graad ASO in de discipline Modern ASO is dit 0,25. De som is dus 1,70). Hoe hoger de omkaderingscoëfficiënt, hoe minder leerlingen er nodig zijn om voldoende middelen te genereren om een volledig onderwijsaanbod te voorzien. Hogere omkaderingscoëfficiënten leiden dus tot lagere rationalisatienormen.
b) Wanneer leerlingen uit verschillende structuuronderdelen voor een gedeelte van het lesprogramma kunnen worden samengezet, is een meer efficiënte onderwijsorganisatie mogelijk. Daarom gebeurt er een correctie, waarbij de rationalisatienorm verlaagd wordt naarmate structuuronderdelen meer samenzetbaar zijn met andere structuuronderdelen.
Mogelijke operationalisering: er wordt vertrokken van een gemiddelde van 32 wekelijkse lesuren. De samenzetbaarheid is bepaald voor elke onderwijsvorm en graad (bijvoorbeeld 3de graad TSO). Het aantal samenzetbare uren wordt bepaald op basis van het structuuronderdeel met het grootste aantal uren in het (niet samenzetbare) specifiek gedeelte. Voor ASO 2de graad discipline modern zal dit dan 10 uren zijn, omdat dit het aantal specifieke uren is in de richting Sport ASO.
c) Er wordt bij a) rekening gehouden met de discipline en de graad waar het structuuronderdeel toe behoort, want de coëfficiënten verschillen per discipline en graad. Soms zijn er ook structuuronderdelen met hogere coëfficiënten en structuuronderdelen met lagere coëfficiënten in eenzelfde discipline en graad.
d) Er gebeurt voor de structuuronderdelen van de 3de graad een correctie van de rationalisatienorm naar beneden toe. De reden hiervoor is dat er in de 3de graad veel meer strucuuronderdelen zijn en ingericht worden dan in de 2de graad, waardoor het in de derde graad moeilijker is om een bepaalde rationalisatienorm te behalen. De correctie kan bijvoorbeeld gebeuren aan de hand van een coëfficiënt die wordt toegepast op het aantal samenzetbare uren-leraar. De basis voor de norm (per leerjaar) wordt dan berekend door het gecorrigeerde aantal niet samenzetbare uren (b) te delen door het pakket uren-leraar + degressiviteit (a).
e) Er wordt voor de structuuronderdelen van de 3de graad rekening gehouden met de beschikbare valabele data over reële doorstroomkansen naar de arbeidsmarkt of hoger onderwijs, naargelang van het structuuronderdeel. De rationalisatienorm kan stijgen, gelijk blijven of dalen naargelang deze cijfers voor het betrokken structuuronderdeel.
De bovenstaande berekening gebeurt initieel per leerjaar. De norm per graad is dus het dubbel (behalve voor de zevende leerjaren die apart worden bekeken).

De Raad van State vraagt ook om een minimum- en maximumleerlingenaantal in de decreetstekst of de memorie op te nemen. Dit is opgenomen, het gaat om een minimumaantal regelmatige leerlingen binnen een vork van één tot en met twintig. De breedte van die vork biedt voldoende ruimte aan de Vlaamse Regering om bij de vaststelling van de concrete normen te differentiëren naargelang van de structuuronderdelen in kwestie. Het decreet vermeldt namelijk expliciet een reeks criteria op basis waarvan de Vlaamse Regering moet differentiëren. Anderzijds verhindert de vork dat er onredelijk hoge rationalisatienormen zouden worden ingevoerd door de Vlaamse Regering. De vork verheldert aldus dat de rationalisatienorm nooit hoger kan zijn 20 leerlingen (geteld per graad). Dit biedt ook zekerheid aan onderwijsverstrekkers bij het plannen van hun studieaanbod. Het is zeker niet de bedoeling om de rationalisatienormen zo hoog te leggen dat ze bijna niet of zeer moeilijk haalbaar zijn voor de scholen, de normen moeten vooral tegengaan dat er nog langer identiek of gelijkaardig aanbod van studierichtingen wordt aangeboden binnen eenzelfde regio voor zeer kleine groepen leerlingen.

De rationalisatienorm is voor structuuronderdelen die geprogrammeerd zijn van toepassing vanaf het schooljaar nadat de programmatienorm op het structuuronderdeel is behaald.

Er is voor het behalen van de rationalisatienorm een gedoogperiode van 1 schooljaar waarin het structuuronderdeel gefinancierd of gesubsidieerd blijft als de rationalisatienorm niet wordt bereikt. Pas als na de gedoogperiode de rationalisatienorm nog steeds niet wordt bereikt, wordt het structuuronderdeel afgebouwd. In de tweede en de derde graad (behalve in het derde leerjaar van de derde graad) gebeurt deze afbouw geleidelijk, leerjaar na leerjaar te beginnen met het eerste, rekening houdend met de rechtsbescherming van de leerling.

Na een verplichte afbouw van een structuuronderdeel in een vestigingsplaats van een school ten gevolge van het niet behalen van de rationalisatienorm is er geen programmatie toegestaan van datzelfde structuuronderdeel in de vestigingsplaatsen van de school (door de school in kwestie of door een andere school) gedurende de eerstvolgende drie schooljaren na de verplichte afbouw. Dat structuuronderdeel in die periode opnieuw organiseren in een van de vestigingsplaatsen van de school door overheveling door een andere school kan niet.

Er is een waarborg voorzien om een minimaal onderwijsaanbod en de vrije keuze te garanderen voor ouders en leerlingen afzonderlijk voor het officieel onderwijs, voor het vrij confessioneel onderwijs en voor het vrij niet-confessioneel onderwijs door twee uitzonderingsprocedures. De vrije keuze binnen het vrij confessioneel onderwijs wordt steeds per erkende levensbeschouwing bekeken.

Het uitgangspunt van deze uitzonderingen is dat er van elke groep structuuronderdelen waarvoor de discipline en graad hetzelfde is, er altijd 1 structuuronderdeel mag worden georganiseerd in de betrokken onderwijszone of provincie of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Dit principe geldt ook voor de derde leerjaren van de derde graad die behoren tot dezelfde discipline.

Er is een uitzondering voorzien in geval van een uniek aanbod binnen één van de vijf onderverdelingen die in het artikel worden voorzien, ofwel per onderwijszone ofwel per provincie (of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad). In het geval een dergelijk uniek structuuronderdeel in de betreffende onderverdeling de rationalisatienorm niet behaalt, afzonderlijk voor het officieel onderwijs, voor het vrij confessioneel onderwijs per erkende levensbeschouwing en voor het vrij niet-confessioneel onderwijs, mag dit telkens uitzonderlijk verder ingericht worden, zonder het behalen van de rationalisatienorm.

Er is ook een uitzondering voorzien in het geval er een meervoudig aanbod is van structuuronderdelen, afzonderlijk voor het officieel onderwijs, voor het vrij confessioneel onderwijs per erkende levensbeschouwing en voor het vrij niet-confessioneel onderwijs. Er worden vijf onderverdelingen voorzien ofwel per onderwijszone ofwel per provincie (of in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad). Als in verschillende scholen in geen enkel structuuronderdeel binnen de betreffende onderverdeling de rationalisatienorm wordt bereikt, kan er één school en vestigingsplaats aangeduid worden per onderverdeling van enerzijds het officieel onderwijs en anderzijds het vrij onderwijs, die één structuuronderdeel uit de betrokken onderverdeling kan blijven inrichten zonder het behalen van de rationalisatienorm. Het aanduiden van deze school gebeurt door de betrokken schoolbesturen na overleg tussen de betrokken schoolbesturen en eventueel na bemiddeling door:
- voor het officieel onderwijs: het Gemeenschapsonderwijs samen met de representatieve verenigingen van de schoolbesturen van het gesubsidieerd officieel onderwijs;
- voor het vrij onderwijs: de representatieve verenigingen van de schoolbesturen van het gesubsidieerd vrij onderwijs, afzonderlijk voor het vrij confessioneel onderwijs per erkende levensbeschouwing en voor het vrij niet-confessioneel onderwijs.

Het structuuronderdeel in de school en vestigingsplaats dat niet wordt afgebouwd, wordt door het betrokken schoolbestuur uiterlijk op 30 juni gemeld aan het Agentschap voor Onderwijsdiensten. De melding bevat het akkoord van alle betrokken schoolbesturen. Die termijn geldt als vervaltermijn.

De Raad van State heeft een bedenking bij de regeling dat als er geen enkele school binnen eenzelfde onderverdeling (per levensbeschouwing in het vrij onderwijs en in het officieel onderwijs) de rationalisatienorm van een structuuronderdeel haalt, de schoolbesturen moeten beslissen welke school het structuuronderdeel verder inricht. Bij geen akkoord zetten alle scholen het aanbod stop. Volgens de Raad van State is dit problematisch omdat dat structuuronderdeel dan volledig verdwijnt. Daardoor wordt de vrije keuze van ouders en leerlingen niet gegarandeerd.

De overheid kan die verantwoordelijkheid niet doorschuiven naar de schoolbesturen, maar er moet een regeling voorzien worden zodat er altijd minsten één aanbod mogelijk is. De Raad van State stelt voor dat de Vlaamse Regering de beslissing neemt.

Eerst en vooral moet verduidelijkt worden dat vrije keuze niet gegarandeerd wordt op het niveau van een individueel structuuronderdeel. De vrije keuze wordt gegarandeerd tot op het niveau van de discipline. Voor elke groep structuuronderdelen waarvoor de discipline en graad hetzelfde is, er altijd 1 structuuronderdeel mag worden georganiseerd. De vrije keuze garandeert immers dat de ouders een school kunnen kiezen die met hun levensbeschouwelijke opvattingen overeenstemt.

Op het niveau van het basisonderwijs wordt de vrije keuze aldus gegarandeerd op niveau van de school. Gezien de verschillende onderwijsvormen, finaliteiten en studiedomeinen is een operationalisering van de vrije keuze op niveau van de school of de finaliteit geen optie. Omgekeerd is het niveau van het structuuronderdeel ook geen optie. Er zijn immers 800 structuuronderdelen. De vrije keuze houdt niet in dat de ouders en de leerlingen een onvoorwaardelijk recht van inschrijving in één specifieke school van hun keuze of in één specifiek structuuronderdeel hebben. Om de vrije keuze tussen het vrij onderwijs (per levensbeschouwing) en het officieel onderwijs daadwerkelijk te garanderen, is het niveau aldus de discipline.

Er wordt niet ingegaan op de opmerking van de Raad van State om als Vlaamse Regering de beslissing te nemen in het geval schoolbesturen er onderling, zelfs na bemiddeling, niet uit geraken over wie de vrije keuze mag garanderen. Er zijn geen objectieve criteria waarop een dergelijke beslissing zou kunnen worden gebaseerd. Bovendien, indien er een procedure via Vlaamse Regering met heldere criteria zou worden gecreëerd, dan zouden de schoolbesturen die in de eerste stap samen in dialoog moeten gaan om tot een vergelijk te komen, niet op gelijke wijze aan die dialoog deelnemen. Een schoolbestuur dat weet dat ze beter voldoet aan de criteria van de Vlaamse Regering dan een ander schoolbestuur heeft dan geen incentive om tot een akkoord te komen. De voorliggende bepaling, nl. dat geen enkele school in dat geval het aanbod onder de norm mag organiseren, zal daarentegen een extra stimulans zijn om onderling in dialoog wel tot een compromis te komen en de vrije keuze te verzekeren.

Artikel 75 en 76. Met deze artikels worden een aantal verwijzingen naar het deeltijds beroepssecundair onderwijs of de CDO's opgeheven.

Artikel 77. Met dit artikel worden wijzigingen aangebracht aan het artikel in de codex over de vaststelling van het werkingsbudget. Het werkingsbudget voor leerlingen in het deeltijds beroepssecundair onderwijs is hetzelfde als voor leerlingen in het secundair onderwijs. Als de CDO's inkantelen in de voltijdse

scholen, moet voldoende budget ter beschikking blijven om het werkingsbudget uit te kunnen betalen. Hiervoor wordt een extra passage ingevoegd in het artikel.

Artikel 78 tot 80. Met deze artikels worden een aantal verwijzingen naar het deeltijds beroepssecundair onderwijs of de CDO's opgeheven. Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van artikel 79 aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 3 juli 2026.

Artikel 81, 82, 84, 86, 87 en 89. Met deze artikels wordt een aantal bepalingen opgeheven die van toepassing zijn op de leertijd. Aangezien de leertijd niet meer bestaat, zijn deze zonder voorwerp.

Artikel 83, 85 en 88 Met deze artikels worden een aantal verwijzingen naar CDO's en opgeheven.

Artikel 91, artikel 92, punt 3° en punt 5°, artikel 94 en artikel 111, punt 3°. In deze artikels wordt de deadline voor de beslissingstermijn bij programmatie in het buitengewoon secundair onderwijs eenvormig op 30 april gezet. Dit gebeurt zowel bij programmaties van scholen, types en opleidingsvormen in het buitengewoon secundair onderwijs, als bij programmaties van structuuronderdelen van opleidingsvorm 3 in het buitengewoon secundair onderwijs. De Vlaamse Regering zal zich niet richten op de limietdatum en zo vroeg mogelijk uitsluitsel geven. Dit is een termijn van orde, geen vervaltermijn.
Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van artikel 111 aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 21 november 2025.

Deze bepalingen hebben uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de beslissingstermijn voor aanvragen voor programmaties wordt eenvormig op 30 april gezet en dit decreet zal goedgekeurd zijn voor de scholen de programmatieaanvragen moeten indienen op 15 januari 2027. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met deze wijziging bij de opmaak van programmatieaanvragen gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 92 punt 1° en 2°, 95, 96 en 97. Met deze artikels worden een aantal verwijzingen naar CDO's en deeltijds beroepssecundair onderwijs opgeheven. Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van artikel 92 aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 21 november 2025. Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van artikel 95 aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 3 juli 2026. Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van artikel 97 aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 5 juni 2026.

Artikel 92, punt 6° In dit punt gebeurt een aanpassing bij de programmatieaanvragen voor structuuronderdelen voor opleidingsvorm 4 waardoor er advies aan de Vlaamse Onderwijsraad moet worden gevraagd. Er moet ook advies aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen worden gevraagd bij deze programmatieaanvragen voor structuuronderdelen met dubbele finaliteit of arbeidsmarkfinaliteit. De deadline voor het indienen van deze programmatieaanvragen wordt gezet op 30 november van het voorafgaande schooljaar. Dit is een vervaltermijn. Daarnaast wordt de deadline voor de beslissingstermijn bij programmaties van structuuronderdelen voor opleidingsvorm 4 in het buitengewoon secundair onderwijs op 30 april gezet. De Vlaamse Regering zal zich niet richten op de limietdatum en zo vroeg mogelijk uitsluitsel geven. Deze

aanpassingen gebeuren met het oog op afstemming met de programmatieaanvragen van de structuuronderdelen voor gewoon onderwijs.

Deze bepaling heeft uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de beslissingstermijn voor aanvragen voor programmaties wordt eenvormig op 30 april gezet en dit decreet zal goedgekeurd zijn voor de scholen de programmatieaanvragen moeten indienen op 15 januari 2027. De indieningsdatum van 30 november is immers nog niet van toepassing dit schooljaar. De gewijzigde adviesprocedure met het advies van de SERV volgt na de indiening op 15 januari 2027. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met deze wijziging bij de opmaak van programmatieaanvragen gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 93 en 111, 4°. In afwachting van de invoering van een geactualiseerd studieaanbod wordt er geopteerd om voor het schooljaar 2027-2028 en 2028-2029 de uitbreiding van aanbod stringent aan te pakken, nl. door finaal de Regering te laten beslissen over bijkomende programmaties en andere extra voorwaarden op te leggen voor bijkomende programmaties.
Het betreft de programmaties van de structuuronderdelen in opleidingsvorm 3 en 4 voor de schooljaren 2027-2028 en 2028-2029, die aangevraagd worden in het schooljaar 2026-2027 en 2027-2028.
De drie gezamenlijke bijkomende voorwaarden, voor een programmatie in een school of centrum van een duaal of niet-duaal structuuronderdeel van het gewoon secundair onderwijs zijn de volgende:
- Er is geen vrije programmatie van structuuronderdelen van opleidingsvorm 3 en opleidingsvorm 4 mogelijk, alle programmaties van structuuronderdelen moeten een met een door de Vlaamse Regering goedgekeurde programmatieaanvraag gebeuren. Een structuuronderdeel kan pas ingericht worden nadat de Vlaamse Regering een gunstige beslissing heeft genomen over de programmatieaanvraag. Vrijheid van onderwijs en beheersbaarheid gaan zodoende samen.
- Er is een extra criterium waarmee rekening moet worden gehouden door het schoolbestuur in de motivering van de programmatieaanvraag en door de Vlaamse Regering bij de beslissing over de aanvraag, namelijk: de doorstroomkansen naar de arbeidsmarkt in het te programmeren structuuronderdeel van de kwalificatiefase of integratiefase van opleidingsvorm 3 of de doorstroomkansen naar de arbeidsmarkt of het hoger onderwijs in het te programmeren structuuronderdeel van opleidingsvorm 4 van de derde graad.
- Er is geen programmatie mogelijk van een structuuronderdeel in een school die de toepasbare rationalisatienorm niet bereikt. Alleen een school die de toepasbare rationalisatienorm bereikt is voldoende levensvatbaar voor een bijkomende programmatie van een structuuronderdeel.
Deze bepaling is niet van toepassing op programmaties van het eerste leerjaar A en B en de niet-niche basisopties van het tweede leerjaar A en B in scholen van opleidingsvorm 4 waar geen type 9 wordt aangeboden of geprogrammeerd, op programmaties van structuuronderdelen die het gevolg zijn van een manifeste overmachtssituatie en vrij programmeerbaar blijven en op structuuronderdelen in opleidingsvorm 4, type 5, die buiten het principe van de programmatie vallen.

Deze bepalingen hebben uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de einddatum van de aanvragen van de niet vrij programmeerbare structuuronderdelen, waarop de bijkomende voorwaarden van toepassing zijn, verschuift immers van 30 oktober 2026 naar 15 januari 2027 en dit decreet zal voordien goedgekeurd zijn. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met deze wijziging bij de opmaak van programmatieaanvragen gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 98. Met dit artikel wordt de organisatie van het levensbeschouwelijk onderwijs in duaal leren geregeld. Dit artikel vormt dus cfr. artikel 357/1 aldus een afwijking op de bepalingen over het levensbeschouwelijk onderwijs onder meer opgenomen in artikel 97 en volgende van de Codex Secundair Onderwijs. De aanloopstructuuronderdelen in de aanloopfase zijn een bundeling van competenties uit een (of meerdere) standaard-traject(en) van duaal leren (artikel 357/43 Codex Secundair Onderwijs). Bijgevolg is de regeling opgenomen in artikel 357/7 ook van toepassing op de aanloopfase.

In duaal leren geldt de volgende werkwijze:

- in het vrij voltijds secundair onderwijs hebben de onderwijsaanbieders de keuze om al dan niet levensbeschouwelijk onderwijs aan te bieden. De vrijheid van onderwijs komt immers in het bijzonder tot uiting bij de invulling van het levensbeschouwelijk onderwijs.
- in het officieel voltijds secundair onderwijs geldt dat ouders de keuze hebben tussen onderricht in een van de erkende godsdiensten en niet-confessionele zedenleer. . Levensbeschouwelijk onderwijs wordt aangeboden als betrokken personen hierom verzoeken. In dat geval wordt voor die leerlingen het lessenpakket uitgebreid met 2 uur levensbeschouwelijk onderwijs. Deze 2 uur levensbeschouwelijk onderwijs wordt aangeboden binnen de normale schooltijd.
- voor de centra voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen blijft de bestaande regeling behouden. Daar wordt geen levensbeschouwelijk onderwijs aangeboden.

Voor leerlingen in duaal leren in de CDO's is in het verleden ook voorzien dat ze geen levensbeschouwing volgden, om zo de nodige focus te kunnen leggen op de beroepsgerichte vorming tijdens de onderwijstijd. Dit blijft nodig als de CDO's inkantelen in de voltijdse scholen.

Ten gevolge het advies van de Raad van State zijn dit in artikel de woorden "te volgen" vervangen door "te laten volgen" en wordt het woord "ouders" vervangen door de woorden "betrokken personen" en is dit artikel technisch aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 5 juni 2026.

De Raad van State formuleerde een aantal inhoudelijke opmerkingen bij deze regeling. De Raad van State stelt dat er van een opt-out regeling wordt overgeschakeld op een opt-in regeling. De huidige regeling in het ander aanbod van het voltijds lager en secundair onderwijs is echter dat leerlingen die kiezen voor een vrijstelling die vrijstelling moet invullen met hun eigen ethische vorming en de ontwikkeling van de persoonlijke identiteit, voor de groei in menselijke waarden en voor het uitbouwen van een eigen levensovertuiging. Een volledige 'opt-out' van het systeem is dus niet mogelijk.

De Raad van State is van mening dat de regeling waarbij het aanbod levensbeschouwing door de officiële onderwijsverstrekkers wordt aangeboden bovenop de schoolcomponent, op gespannen voet staat met artikel 24, §1, vierde lid en §3, tweede lid van de Grondwet dat dit aanbod binnen het normale lessenrooster situeert.

De Raad van State verwijst voor zijn standpunt naar de Verklarende nota bij de herziening van artikel 17 van de Grondwet waarin is opgenomen dat "Alle jongeren die vol- of deeltijds leerplichtig zijn, (…) recht [hebben] op morele of religieuze opvoeding, ten laste van de Gemeenschap en dus binnen het lessenrooster."

Het is niet de bedoeling dat de cursussen levensbeschouwelijk onderwijs buiten het normale lessenrooster worden aangeboden. Daarom wordt de formulering zo aangepast dat de schoolcomponent voor die leerlingen wordt uitgebreid met de cursus levensbeschouwelijk onderricht. De normale regels van de organisatie van het schooljaar, met inbegrip van duur van de schooldag etc. zijn van toepassing.

De Raad van State merkt op dat de regeling in het vrij onderwijs, waarbij het de school voor het vrij onderwijs is die bepaalt of er levensbeschouwelijk onderwijs wordt aangeboden op gespannen voet kan staan met het recht op levensbeschouwelijk onderwijs. Dit lijkt nochtans enkel een bevestiging van het recht van onderwijsverstrekkers van het vrij onderwijs om een levensbeschouwelijke cursus te geven die overeenstemt met het pedagogisch project van de school.

Het recht op levensbeschouwelijk onderwijs van de leerling opgenomen in artikel 24, §3, tweede lid van de Grondwet is bovendien een recht en geen plicht. Er is ook geen enkele reden om aan te nemen dat aan ouders de keuze bieden tussen vrij onderwijs waar er wel levensbeschouwing wordt ingericht en vrij onderwijs waar geen levensbeschouwing wordt ingericht, het recht van de ouders en de leerlingen zou aantasten.

Bovendien volgt uit de passieve onderwijs vrijheid dat ouders moeten kunnen kiezen voor een onderwijsproject die overeenstemt "met hun eigen godsdienstige en filosofische overtuigingen.

Welnu het is perfect mogelijk dat ouders voor een schoolproject willen kiezen in duaal leren waarin in de beperkte uren van de schoolcomponent geen levensbeschouwelijk onderwijs aan bod komt. Ouders zijn ook voorafgaand aan de inschrijving op de hoogte van de keuze en kiezen ervoor op hiermee in te stemmen. Verder stelt de Raad van State dat er een verschil in behandeling is tussen duaal leren en andere scholen van het vrij voltijds secundair onderwijs die wel verplicht zijn om 2 uren levensbeschouwelijk onderwijs in te richten. Welnu, het verschil is dat de schoolcomponent bij duaal leren veel beperkter is, waardoor de school binnen duaal leren veel minder lesuren kan inrichten. Daarom is het ook te verantwoorden dat de regeling zich beperkt tot duaal leren. Bovendien hebben schoolbesturen van het vrij onderwijs binnen cultuurbeschouwing alle ruimte om eigen inhouden te bepalen.

Bovendien is het historisch zo dat centra voor deeltijds onderwijs geen levensbeschouwelijke vakken aanboden. In het historisch compromis van 1958 waren zij niet gevat. Evenmin leidde de constitutionalisering van de verplichting om levensbeschouwelijk onderwijs aan te bieden in 1988 tot het inrichten van levensbeschouwelijk onderwijs in de centra voor deeltijds onderwijs. De redenering is altijd geweest dat het gaat om een specifieke doelgroep die slechts een beperkt aantal lessen in een schoolcontext krijgt, waardoor er dus keuzes gemaakt moeten worden in het programma. Het is dus te verantwoorden dat we aan centra voor deeltijds onderwijs die scholen worden en in het kader van het gelijkheidsbeginsel andere scholen met duaal leren, de keuze geven om al dan niet levensbeschouwelijk onderwijs in te richten.

Wat betreft het verschil tussen leerlingen in duaal leren en andere in het voltijds secundair onderwijs die in principe verplicht zijn om, in het officieel onderwijs, een levensbeschouwelijke cursus te volgen, of, in het vrij onderwijs, de lessen godsdienst, niet-confessionele zedenleer of cultuurbeschouwing te volgen, is dit onderscheid eveneens verantwoord vanuit de beperktheid van de schoolcomponent.

Hoewel de Raad van State zich de vraag stelt hoe deze verantwoording kan opwegen tegen het recht dat voortvloeit uit artikel 24, § 1, vierde lid, en § 3,

tweede lid, van de Grondwet, licht de Raad van State op geen enkele wijze toe waarom de verantwoording niet volstaat. In het verleden heeft de Raad van State bovendien juist wel gesteld dat er kan rekening gehouden worden met specifieke doelgroepen (in casu het kleuteronderwijs).[9] Waarom dit voor duaal leren geen argument is, wordt niet verduidelijkt. Duaal leren is daarentegen een vorm van onderwijs waarin leerlingen slechts in beperkte mate les volgen en dus op een andere wijze werkt dat andere richtingen in het voltijds secundair onderwijs.

Bovendien is het historisch zo dat centra voor deeltijds onderwijs geen levensbeschouwelijke vakken aanboden. In het historisch compromis van 1958 waren zij niet gevat. Evenmin leidde de constitutionalisering van de verplichting om levensbeschouwelijk onderwijs aan te bieden in 1988 tot het inrichten van levensbeschouwelijk onderwijs in de centra voor deeltijds onderwijs.

Wat betreft de Syntra, grijpen de opmerkingen van de Raad van State terug naar adviezen bij eerdere decreten waarin regelingen zaten voor leerlingen in het duaal leren, en waarbij werd beslist de bestaande regeling aan te houden, ook al had de Raad van State gesteld dat deze niet in overeenstemming was met de grondwettelijke regelingen rond recht op levensbeschouwelijk onderricht. In dat opzicht is dit decreet veeleer een bestendiging van het beleid dat in de voorbije decennia werd gevoerd dan een aanpassing van het beleid. De Vlaamse regering ziet geen reden om de beweegredenen die ten grondslag lagen aan de decreten uit het verleden te verlaten. Deze regeling vindt bovendien zijn oorsprong in artikel 8 van de schoolpactwet, die de verplichting om levensbeschouwelijk onderricht instelde voor het voltijds onderwijs. Dit zorgde voor een uitzondering in deeltijdse onderwijssystemen en werd overgenomen (via het decreet van 14 februari 2003 betreffende het onderwijs XIV) in artikel 97 van de Codex Secundair Onderwijs. Dit vormde op zijn beurt de basis voor de bestendiging van werking binnen het decreet van 10 juli 2008 betreffende het stelsel van leren en werken in de Vlaamse Gemeenschap. De grondwettigheid van deze toestand is nooit in vraag gesteld, ook niet bij de grondwetsherziening van 1988. De Raad van State herhaalt de bezwaren die ze in 2018 al formuleerde.

De Raad van State houdt aldus geen rekening met de historiek van het systeem en het gegeven dat ook bij de constitutionalisering in 1988 er geen levensbeschouwelijk onderwijs is ingevoerd in het deeltijds leren. Ook hier wordt er dus weer rekening gehouden met het specifiek karakter het duaal leren en van de Syntra.

Er moet verder worden benadrukt dat de mogelijkheid om levensbeschouwelijk onderricht te krijgen in een opt in-regeling in een school reëel is. De ouders en de leerling hebben de keuze om in te schrijven in een school en levensbeschouwelijk onderwijs te volgen.

De Raad van State is van oordeel dat het verschil in behandeling tussen aanbieders van duaal leren op gespannen voet staat met artikel 24, §4 van de Grondwet (gelijkheidsbeginsel). Er is hiervoor geopteerd de bestaande situatie voor de centra voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen (de Syntra) te behouden. Hiermee wordt ook rekening gehouden met de zeer verschillende organisatie van de Syntra dat niet te vergelijken valt met de organisatie van een school.

[9] Advies RvS nr. 62.496/VR/1 van 30 april 2018 en Advies RvS nr. 67.151/1 van 30 april 2020.

Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van artikel 98 aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 26 juni 2026.

Artikel 99 en 100. Deze artikelen maken duidelijk dat de bijkomende rationalisatienorm uit artikel 199 van de Codex Secundair Onderwijs van toepassing is voor een duaal structuuronderdeel dat ingericht wordt door een school voor voltijds gewoon secundair onderwijs en dat artikel 199, paragraaf 1 tot en met 4 van deze codex van toepassing is voor een duaal structuuronderdeel dat ingericht wordt door een centrum voor vorming van zelfstandigen en kleine en middelgrote ondernemingen.
Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van artikel 99 aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 26 juni 2026.

Artikel 101 tot 103, 105 en artikel 107. De subsidiëring van duaal leren en de aanloopfase in de Syntra vzw's werd op dezelfde manier berekend als in het deeltijds beroepssecundair onderwijs. Omdat het deeltijds beroepssecundair onderwijs is opgeheven, wordt dit aangepast dat de berekening op dezelfde manier gebeurt als in het gewoon voltijds secundair onderwijs. Op de vraag van de Raad van State om naast subsidiëring ook financiering toe te voegen in artikel 101 en 107 wordt niet ingegaan, omdat er enkel sprake is van subsidiëring bij de Syntra.
Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wethistoriek van artikel 107 aangepast.

Artikel 104, 111, punt 2° en 112. De regionale overlegfora met bijhorende verplichtingen worden met deze wijziging opgeheven. Regionale overlegfora fungeren momenteel als netwerkplatformen die onderwijs- en arbeidsmarktactoren op provinciaal niveau samenbrengen om beleidsinitiatieven af te stemmen op lokale dynamieken. Daarnaast spelen zij ook een rol bij de programmatie-aanvragen van nieuwe duale structuuronderdelen. Bedoeling hierbij was om overlapping te vermijden en te garanderen dat het aanbod beantwoord aan lokale noden. In de praktijk zorgen de regionale overlegfora voornamelijk voor bijkomende planlast, waarbij effectieve afstemming niet plaatsvindt. De opheffing zorgt voor een vereenvoudiging van het landschap op Vlaams niveau. Het voorkomt verwarring of overlapping van bevoegdheden tussen het Vlaams Partnerschap Duaal Leren (VPDL), de overlegfora en sectorale partners en RTC's. Opleidingsverstrekkers zullen minder planlast ervaren en sectorale partnerschappen, die opereren op Vlaams niveau, kunnen efficiënter afstemmen op een overkoepelend niveau. Het opheffen van verplichte deelname komt ook ten goede aan kwalitatieve samenwerkingen die beter fungeren buiten verplichte kaders. Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van artikel 111 aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 21 november 2025. Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van de artikelen 104 en 112 aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 5 juni 2026.

Deze bepalingen hebben uitwerking op 1 september 2026. Echter worden er geen rechten van scholen aangetast, de consultatie van de regionale overlegfora wordt geschrapt als voorwaarde bij programmatie van duale structuuronderdelen en dit decreet zal goedgekeurd zijn voor de scholen de programmatieaanvragen moeten indienen op 15 januari 2027. De retroactiviteit is opgenomen zodat de regeling tijdig gecommuniceerd kan worden naar de scholen en zij met deze wijziging bij de opmaak van programmatieaanvragen gedurende het schooljaar 2026-2027 rekening kunnen houden. De terugwerkende kracht is noodzakelijk voor de goede werking van de diensten en tast geen verkregen rechten aan.

Artikel 108. Met dit artikel wordt aangevuld dat middelen voor aanloopstructuuronderdelen aangewend moeten worden voor trajectbegeleiding

van de leerlingen. Trajectbegeleiding is essentieel om de afstemming te verzekeren tussen de verschillende componenten van een aanloopstructuuronderdeel; om deze reden moeten aanbieders van aanloopstructuuronderdelen ook trajectbegeleiding voorzien voor de leerlingen.

Artikel 106 en 109. Met deze artikels worden een aantal verwijzingen naar CDO's en deeltijds beroepssecundair onderwijs opgeheven.

Artikel 110. Met dit artikel wordt de regeling van de levensbeschouwelijke vakken ook van toepassing op het buitengewoon onderwijs in duaal leren in opleidingsvorm 3 en 4 en wordt de uitzondering voor de ontwikkelingsdoelen lichamelijke opvoeding ook van toepassing in duale structuuronderdelen van opleidingsvorm 3. Ten gevolge het advies van de Raad van State zijn dit in artikel de woorden "te volgen" vervangen door " te laten volgen" en wordt het woord "ouders" vervangen door de woorden "betrokken personen". Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van dit artikel aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 5 juni 2026 en 26 juni 2026.

Artikel 113. Met dit artikel wordt een hoofdstuk toegevoegd in de Codex Secundair Onderwijs met overgangsmaatregelen voor de opheffing van de CDO's. Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van dit artikel aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 17 juli 2026.

Artikel 114. Met dit artikel wordt de overheveling van de CDO's in de structuur van de scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs geregeld. Er zijn twee types CDO's: autonome en CDO's die een vestigingsplaats zijn van een school voor voltijds gewoon secundair onderwijs. De CDO's die een vestigingsplaats zijn van een school gaan op in die school. De autonome CDO's kunnen een autonome school vormen, of kunnen fusioneren met een bestaande school.

In hetzelfde artikel wordt ook de overdracht van het personeel geregeld.

Paragraaf 2 zorgt ervoor dat de statutaire rechten van de tijdelijke en vastbenoemde personeelsleden die ze hebben verworven in een autonoom centrum voor deeltijds beroepsonderwijs ook van kracht blijven als dat autonoom centrum opgaat in een school voor voltijds secundair onderwijs.
De vastbenoemde personeelsleden gaan als vastbenoemd personeelslid op in de secundaire school.
De tijdelijke personeelsleden die aangesteld zijn in het autonome centrum op de laatste schooldag voordat het centrum opgaat in de school voor voltijds gewoon secundair onderwijs gaan als tijdelijk personeelslid naar de secundaire school.
Het recht op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur dat een personeelslid verworven heeft in het autonome centrum voor deeltijds beroepsssecundair onderwijs blijft gelden in de school voor voltijds secundair onderwijs, evenals de kandidaatstelling voor de verwerving van dat recht op een tijdelijke aanstelling van doorlopende duur die een tijdelijk personeelslid deed bij het bestuur van het centrum dat opgaat in de school voor voltijds gewoon secundair onderwijs.
Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van dit artikel aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 17 juli 2026.
Dit artikel is tekstueel aangepast aan de opmerkingen van de Raad van State, door telkens "scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs" en "centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs" op te nemen.

Artikel 115 en 116. Met deze artikels wordt bepaald dat de school voor voltijds gewoon secundair onderwijs waarin een CDO opgaat of de nieuwe school die wordt opgericht, het opleidingsaanbod van het CDO overneemt. Dit is noodzakelijk opdat de leerling van het CDO zijn opleiding kan afmaken in die school. Bij de inkanteling

nemen CDO's hun huidige aanbod van structuuronderdelen mee. Dit geldt zowel voor de autonome als de niet-autonome CDO's. Daarvoor hoeft geen nieuwe programmatieprocedure gelopen te worden. Dit geldt zowel voor de aanloopstructuuronderdelen als voor de duale structuuronderdelen. Ook de doelgroep van de CDO's gaat mee naar de scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs. De programmaties van strucuuronderdelen die voor het schooljaar 2027-2028 worden aangevraagd door een centrumbestuur, worden geacht betrekking te hebben op de school voor voltijds gewoon secundair onderwijs waarin het centrum voor deeltijds beroepssecundair opgaat of door de nieuwe school die wordt opgericht en het opleidingsaanbod van het CDO overneemt.
Deze artikels zijn tekstueel aangepast aan de opmerkingen van de Raad van State, door telkens "scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs" en "centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs" op te nemen.

Artikel 117. De omkadering en het werkingsbudget van scholen wordt bepaald op basis van het leerlingenaantal van het vorige schooljaar. In dit artikel wordt aangegeven dat voor de scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs waarin een CDO opgaat, of de scholen die nieuw worden opgericht, er in schooljaar 2027-2028 geteld zal worden alsof de inkanteling of oprichting al gebeurd was op 1 februari 2027. Er is één uitzondering voorzien: voor de omkadering voor de levensbeschouwelijke vakken wordt de teldatum vastgelegd op 1 oktober 2027. Dit is nodig om de uren levensbeschouwelijke vakken te kunnen berekenen en is ook de eenvoudigst uitvoerbare optie.
Dit artikel is tekstueel aangepast aan de opmerkingen van de Raad van State, door telkens "scholen voor voltijds gewoon secundair onderwijs" en "centra voor deeltijds beroepssecundair onderwijs" op te nemen.

Artikel 118. Met dit artikel wordt het deeltijds beroepssecundair onderwijs opgeheven uit het artikel van de Codex Hoger Onderwijs dat bepaalt waar een LIO-baan kan ingevuld worden.
Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van dit artikel aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 3 juli 2026.

Artikel 119. Met dit artikel wordt het deeltijds beroepssecundair onderwijs opgeheven uit de bepalingen van de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs over cultuureducatie in het onderwijs.

Artikel 120. Met dit artikel wordt het deeltijds beroepssecundair onderwijs opgeheven uit de bepalingen over de toelage voor informatisering in het onderwijs van de codificatie sommige bepalingen voor het onderwijs.

Artikel 121. Met dit artikel worden de CDO's en de leertijd geschrapt uit een artikel met de regelgeving over de lokale overlegplatforms.

Artikel 122. Met dit artikel worden de leertijd en de CDO's geschrapt uit het toepassingsgebied van het decreet leerlingenbegeleiding.

Artikel 123 en 124. Met deze artikels worden de CDO's en de leertijd geschrapt uit het decreet leersteun.

Artikel 125. Met dit artikel wordt het decreet leren en werken opgeheven.
Ten gevolge het advies van de Raad van State is de wetshistoriek van dit artikel aangepast, met de toevoeging van de verwijzing naar de wijziging door het decreet van 26 juni 2026.

Artikel 126. Voorliggend decreet treedt in werking op 1 september 2027 voor de artikelen i.v.m. de inkanteling van de CDO's. De opheffing van de CDO's wordt op deze manier qua timing beter afgestemd op de introductie van de groeifase.

Artikel 14 treedt in werking op 1 januari 2027. De overige artikelen van dit decreet hebben uitwerking op 1 september 2026.
Ten gevolge het advies van de Raad van State zijn enkele inwerkingtredingen aangepast, het betreft hier het artikel 92, 6° en 93 die uitwerking hebben op 1 september 2026, het artikel 13 en 15, die in werking treden op 1 september 2027 en het artikel 14 dat in werking treedt op 1 januari 2027.

De minister-president van de Vlaamse Regering,

Matthias DIEPENDAELE

De Vlaamse minister van Onderwijs, Justitie en Werk,

Zuhal DEMIR